

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

KRR.430.001.2017

Nr ewid. 80/2017/P/17/001/KRR

Informacja
o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2016 r.
w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi
oraz 35 – Rynki rolne

Warszawa czerwiec 2017 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja
o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2016 r.
w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi
oraz 35 – Rynki rolne**

Dyrektor Departamentu Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Waldemar Wojnicz

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 01.06.2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
II. Ocena kontrolowanej działalności.....	7
III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne	10
1. Dochody budżetowe	10
2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	11
3. Sprawozdania.....	35
4. Księgi rachunkowe.....	36
IV. Ustalenia innych kontroli.....	37
V. Informacje dodatkowe	39
Załączniki	40

I. Wprowadzenie

Celem kontroli była ocena wykonania ustawy budżetowej na rok 2016¹ w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne.

W 2016 r. dysponentem ww. części budżetowych był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Kontrola została przeprowadzona w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW), w Głównym Inspektoracie Weterynarii w Warszawie (GIW) oraz w Granicznym Inspektoracie Weterynarii w Warszawie (GrIW).

Wydatki w układzie zadaniowym były realizowane w części 32 – Rolnictwo w pięciu funkcjach, ośmiu zadaniach, 24 podzadaniach, 52 działaniach; w części 33 – Rozwój wsi w czterech funkcjach, siedmiu zadaniach, 12 podzadaniach, 28 działaniach oraz w części 35 – Rynki rolne w czterech funkcjach, pięciu zadaniach, siedmiu podzadaniach, 19 działaniach.

W ramach poszczególnych części budżetowych finansowano, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności następujące zadania:

- część 32 – Rolnictwo:
 - zadanie 3.1. – *Oświata i wychowanie*, w ramach którego finansowano głównie działalność Zespołów Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego (szkół rolniczych) nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
 - zadanie 21.1. – *Rozwój produkcji roślinnej i ochrony roślin uprawnych*, w ramach którego finansowano głównie agrochemiczną obsługę rolnictwa;
 - zadanie 21.2. – *Rozwój hodowli i produkcji zwierzęcej*, w ramach którego finansowano głównie postępowanie biologiczne w produkcji zwierzęcej;
 - zadanie 21.5. – *Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności*, w ramach którego finansowano głównie dopłaty do ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich;
- część 33 – Rozwój wsi – zadanie 21.5. – *Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności*, w ramach którego finansowano m.in. mechanizmy pomocowe Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) oraz pomoc krajową, realizowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARIMR);
- część 35 – Rynki rolne – zadanie 21.6. – *Regulacja i stabilizacja rynków rolnych i żywnościowych*, w ramach którego finansowano mechanizmy pomocowe WPR obsługiwane przez Agencję Rynku Rolnego (ARR).

Zakres kontroli obejmował:

- wykonanie dochodów budżetowych w części 33 – Rozwój wsi oraz analizę porównawczą danych ujętych w rocznych sprawozdaniach budżetowych Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych w częściach 32 – Rolnictwo oraz 35 – Rynki rolne z wynikami roku 2015;
- wykonanie wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych;
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2016 oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2016 r. w części 32 – Rolnictwo i 35 – Rynki rolne oraz prawidłowość i rzetelność sporządzenia tych sprawozdań w części 33 – Rozwój wsi;

¹ Ustawa budżetowa na rok 2016 z dnia 25 lutego 2016 r. (Dz. U. poz. 278, ze zm.).

- prawidłowość ksiąg rachunkowych w odniesieniu do rocznych sprawozdań budżetowych za 2016 r. i sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2016 r. w części 33 – Rozwój wsi;
- nadzór i kontrolę sprawowane przez dysponenta części w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych² (dalej ufp);
- realizację wniosków pokontrolnych sformułowanych po kontroli P/15/015 *Zapewnienie jawności i przejrzystości finansów publicznych przez system sprawozdawczości finansowej*.

Według rocznych sprawozdań Rb-27 dochody budżetu państwa zrealizowane w części 32 – Rolnictwo wyniosły 42.612,3 tys. zł, w tym 13.783,4 tys. zł, tj. 32,3%, stanowiły dochody zrealizowane przez kontrolowane jednostki (MRiRW, GIW, GrIW)³. Dochody tej części stanowiły 0,01% łącznych dochodów budżetu państwa w 2016 r.⁴ Wydatki budżetu państwa w tej części zostały zrealizowane w kwocie 915.177,1 tys. zł, w tym 617.323,2 tys. zł, tj. 67,5%, stanowiły wydatki zrealizowane przez kontrolowane jednostki⁵. Wydatki⁶ budżetowe części 32 – Rolnictwo stanowiły 0,3% łącznych wydatków budżetu państwa w 2016 r.⁷ W ramach budżetu środków europejskich wydatki w kwocie 1.599,8 tys. zł⁸ zostały zrealizowane przez szkoły rolnicze nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Kontrolowane jednostki nie realizowały w tej części wydatków z budżetu środków europejskich.

Według rocznych sprawozdań Rb-27 dochody budżetu państwa zrealizowane w części 33 – Rozwój wsi wyniosły 1.096.095,9 tys. zł i dotyczyły w całości kontrolowanej jednostki (MRiRW). Dochody tej części stanowiły 0,3% łącznych dochodów budżetu państwa w 2016 r. Wydatki budżetu państwa w tej części zostały zrealizowane w kwocie 3.619.474,2 tys. zł i dotyczyły w całości kontrolowanej jednostki (MRiRW). Wydatki budżetowe w części 33 – Rozwój wsi stanowiły 1% łącznych wydatków budżetu państwa w 2016 r. W ramach budżetu środków europejskich zrealizowane zostały wydatki w kwocie 23.568.826 tys. zł i w całości były poniesione przez kontrolowaną jednostkę (MRiRW). Wydatki budżetu środków europejskich w części 33 – Rozwój wsi stanowiły 45,6% łącznych wydatków budżetu środków europejskich w 2016 r.⁹

Dochody budżetu państwa zrealizowane w części 35 – Rynki rolne wyniosły 275.399,2 tys. zł, w tym 274.917,9 tys. zł, tj. 99,8%, stanowiły dochody zrealizowane przez kontrolowaną jednostkę (MRiRW). Dochody tej części stanowiły 0,1% łącznych dochodów budżetu państwa w 2016 r. Wydatki budżetu państwa w tej części zostały zrealizowane w kwocie 556.952,9 tys. zł, w tym 535.106,7 tys. zł, tj. 96,1%, stanowiły wydatki zrealizowane przez kontrolowaną jednostkę (MRiRW). Wydatki w części 35 – Rynki rolne stanowiły 0,2% łącznych wydatków budżetu państwa w 2016 r. W ramach budżetu środków europejskich zrealizowane zostały wydatki w kwocie 1.132.561 tys. zł i w całości były poniesione przez kontrolowaną jednostkę (MRiRW). Wydatki budżetu środków europejskich w części 35 – Rynki rolne stanowiły 2,2% łącznych wydatków budżetu środków europejskich w 2016 r.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi podlegały¹⁰ 23 jednostki organizacyjne:

² Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, ze zm.

³ Przez dochody i wydatki kontrolowanych jednostek należy rozumieć dochody i wydatki zrealizowane zarówno przez dysponenta części, dysponenta III stopnia w MRiRW (odpowiednio w zakresie części 32 – Rolnictwo, części 33 – Rozwój wsi i 35 – Rynki rolne), dysponentów III stopnia w części 32 – Rolnictwo, tj. Głównego Lekarza Weterynarii w Warszawie i Granicznego Lekarza Weterynarii w Warszawie.

⁴ Łączne dochody budżetu państwa w 2016 r. wyniosły 314.683.570,3 tys. zł – dane według stanu na dzień 12 kwietnia 2017 r.

⁵ Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Główny Inspektorat Weterynarii w Warszawie, Graniczny Inspektorat Weterynarii w Warszawie.

⁶ Według rocznych sprawozdań Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

⁷ Łączne wydatki budżetu państwa w 2016 r. (wraz z wydatkami niewygasającymi) wyniosły 360.843.114,6 tys. zł.

⁸ Według rocznych sprawozdań Rb-28 UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich.

⁹ Łączne wydatki budżetu środków europejskich w 2016 r. wyniosły 51.700.634,3 tys. zł.

¹⁰ Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 października 2016 r. w sprawie wykazu jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi lub przez niego nadzorowanych (M.P. poz. 987).

- pięć państwowych jednostek budżetowych – Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (GIJHARS), Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Główny Inspektorat Weterynarii, Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt, Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza;
- 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego (WODR);
- Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie (CDR w Brwinowie);
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Warszawie.

Ponadto Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nadzorował 62 jednostki, tj.: 45 szkół rolniczych, cztery agencje wykonawcze – Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej (COBORU), Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencję Nieruchomości Rolnych i Agencję Rynku Rolnego, 10 instytutów naukowych, Centralną Bibliotekę Rolniczą w Warszawie, Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie oraz Polski Klub Wyścigów Konnych w Warszawie.

Kontrola wykonania budżetu państwa w 2016 r. w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹¹.

W ramach kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. NIK przeprowadziła również kontrole w centralach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i Agencji Rynku Rolnego w zakresie wykonania planów finansowych tych agencji w 2016 r. oraz realizacji programów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej (UE), a także w Biurze Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych (ANR) dotyczącą wykonania planów finansowych ANR oraz Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (Zasób WRSP).

W niniejszej Informacji zostały uwzględnione wyniki innych kontroli przeprowadzonych przez NIK w 2016 r. m.in. w MRiRW, tj. P/16/042 *Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych* oraz P/16/044 *Wsparcie pszczelarstwa w Polsce*.

¹¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia¹² pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2016 r. w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi, 35 – Rynki rolne.

Kontroli poddano 97,4% dochodów budżetowych (1.067.795 tys. zł) zrealizowanych przez MRiRW w części 33 – Rozwój wsi. Stwierdzono, że dochody budżetowe zostały terminowo przekazane na rachunek dochodów MRiRW, a następnie przez dysponenta części na centralny rachunek bieżący budżetu państwa w Ministerstwie Finansów.

Kontroli poddano:

- 37,4% (230.586,7 tys. zł) wydatków budżetu państwa zrealizowanych w części 32 – Rolnictwo przez kontrolowane jednostki (MRiRW, GIW i GrIW);
- 13,7% (496.944,4 tys. zł) wydatków budżetu państwa zrealizowanych w MRiRW w części 33 – Rozwój wsi;
- 39,9% (213.339,6 tys. zł) wydatków budżetu państwa zrealizowanych w MRiRW w części 35 – Rynki rolne;
- 16,7% (3.927.614,9 tys. zł) wydatków budżetu środków europejskich zrealizowanych w MRiRW w części 33 – Rozwój wsi;
- 24,3% (275.280,1 tys. zł) wydatków budżetu środków europejskich zrealizowanych w MRiRW w części 35 – Rynki rolne.

Stwierdzono, że wydatki te zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Pozytywną ocenę uzasadnia również fakt, że Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi rzetelnie – zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 upf – sprawował nadzór i zapewniał funkcjonowanie kontroli zarządczej nad wykonywaniem budżetu w wyżej wymienionych częściach.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne, łączne sprawozdania za 2016 r. sporządzone przez dysponenta części 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi i 35 – Rynki rolne oraz sprawozdania jednostkowe sporządzone w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE WPR);

¹² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej, stosuje się ocenę opisową.

- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1);
- w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2016 r., tj. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z);

w części 32 – Rolnictwo i 35 – Rynki rolne pod względem prawidłowości ich sporządzenia, a w części 33 – Rozwój wsi pod względem prawidłowości i rzetelności ich sporządzenia.

Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych MRiRW były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. System kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań budżetowych, w tym z realizacji budżetu środków europejskich oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania te zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹³.

W ramach przeprowadzonej kontroli ksiąg rachunkowych dysponenta części 33 – Rozwój wsi¹⁴, stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdań jednostkowych, nie stwierdzono nieprawidłowości. Sprawozdania te przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań w 2016 r.

W wyniku kontroli przeprowadzonej w Głównym Inspektoracie Weterynarii w Warszawie oraz Granicznym Inspektoracie Weterynarii w Warszawie ustalono, że dane wykazane w rocznych sprawozdaniach budżetowych i kwartalnych sprawozdaniach w zakresie operacji finansowych były zgodne z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej, z wyjątkiem danych w zakresie zaangażowania wydatków i zobowiązań na koniec 2016 r. prezentowanych przez GIW w sprawozdaniu Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

W 2016 r. w trzech częściach, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kwota niewykorzystanych środków z budżetu państwa i budżetu środków europejskich wyniosła łącznie 1.001.391,7 tys. zł, (tj. 3,4% kwoty planowanych wydatków ogółem), w tym kwota 899.369,5 tys. zł planowanych wydatków została zablokowana na podstawie decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Decyzje o blokowaniu wydatków Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjął głównie z powodu nadmiaru i braku możliwości wykorzystania środków budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez ARiMR w łącznej kwocie 832.825 tys. zł na realizację płatności w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (713.460 tys. zł) oraz na wydatki związane z funkcjonowaniem tej Agencji finansowane środkami z dotacji podmiotowej (119.365 tys. zł).

Ponadto w 2016 r. w MRiRW pozytywnie weryfikowano wnioski o uruchomienie rezerw celowych przedkładanych przez Wojewodę Podlaskiego z przeznaczeniem dla jednostek inspekcji weterynaryjnej województwa podlaskiego na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, pomimo posiadania informacji o niskim stopniu wykorzystania uruchomionych środków w ramach poprzednich transz.

¹³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm.), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298, poz. 1766).

¹⁴ Zgodnie z tematyką kontroli ocenę prawidłowości ksiąg rachunkowych ograniczono tylko do ksiąg rachunkowych dysponenta części 33 – Rozwój wsi.

Najwyższa Izba Kontroli ustaliła, że w 2016 r. w budżecie Wojewody Podlaskiego nie wykorzystano na ten cel 31.637,2 tys. zł, co stanowiło 60,3% kwoty zaplanowanych środków.

Zauważyć również należy, że w planach finansowych ARiMR i ARR na 2016 r. (poz. 1 danych uzupełniających części C) wykazano zobowiązania, które nie należały do kategorii zobowiązań objętych tą częścią planów finansowych. W części C planów finansowych powinny być wykazane wyłącznie zobowiązania z tytułu papierów wartościowych, kredytów i pożyczek, depozytów oraz zobowiązania wymagalne.

W związku z powyższym Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na potrzebę zapewnienia przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi racjonalnego uruchamiania rezerw celowych dla wojewodów na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz na potrzebę zwiększenia nadzoru nad agencjami płatniczymi w zakresie sporządzania planów finansowych, a w szczególności planowania i wykorzystania dotacji budżetowych przez ARiMR.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne przedstawiona została w załączniku 6 do Informacji.

III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne

1. Dochody budżetowe

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r., kontrola dochodów budżetowych w części 32 – Rolnictwo oraz w części 35 – Rynki rolne została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku 2015.

Dochody zrealizowane w części 32 – Rolnictwo wyniosły 42.612,3 tys. zł i były o 34,8% (tj. o 10.999,3 tys. zł) wyższe od prognozy dochodów określonej w ustawie budżetowej na 2016 r. w wysokości 31.613 tys. zł oraz wyższe o 1,2% od wykonania w 2015 r. wynoszącego 42.099 tys. zł.

Uzyskanie wyższych dochodów od pierwotnie prognozowanych spowodowane było głównie wyższymi wpływami z tytułu opłat:

- pobranych przez Krajową Stację Chemiczno-Rolniczą za wykonanie zadań ustawowych¹⁵,
- uzyskanych przez COBORU¹⁶ w związku ze zmianą (od dnia 1 stycznia 2016 r.¹⁷) stawek z tytułu opłat dotyczących badania odmian i prowadzenia rejestru odmian,
- za przeprowadzone weterynaryjne kontrole graniczne, co było związane ze zwiększeniem importu przesyłek pochodzenia zwierzęcego i środków żywienia zwierząt w portach oraz zmianą przewożonego asortymentu, za który pobierane były wyższe opłaty.

Na koniec 2016 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, w części 32 – Rolnictwo wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 2.632,3 tys. zł. Zaległości według stanu na 31 grudnia 2016 r. wyniosły 2.565,4 tys. zł i były niższe o 2.374,3 tys. zł, tj. o 48,1% od zaległości na koniec 2015 r. Zaległości te wynikały głównie z niezwróconej dotacji celowej za lata 2011–2012, wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem przez Krajową Radę Izb Rolniczych oraz z niezapłaconego czynszu za najem powierzchni w gmachu MRiRW.

Dochody zrealizowane w części 35 – Rynki rolne wyniosły 275.399,2 tys. zł i były wyższe o 297,3% (tj. o 206.084,2 tys. zł) od prognozy dochodów określonej w ustawie budżetowej na 2016 r. w wysokości 69.315 tys. zł oraz niższe o 18,9% od wykonania w 2015 r. wynoszącego 339.641,6 tys. zł. Wynikało to głównie z uzyskania ponadplanowych dochodów przez ARR w wysokości 180.294,5 tys. zł z tytułu opłaty specjalnej za przekroczenie przez dostawców mleka krajowej kwoty dostaw mleka w ramach mechanizmu Kwotowanie Produkcji Mleka.

Na koniec 2016 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, w części 35 – Rynki rolne wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 81,3 tys. zł, które były równe zaległościom. Należności te były wyższe od stanu na koniec 2015 r. o 10,8%, tj. o 7,9 tys. zł. Zaległości wystąpiły wobec Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i dotyczyły m.in. nieuregulowanych kar wymierzonych jednostkom certyfikującym na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym¹⁸ oraz odsetek od nieterminowego wnoszenia opłat za badania laboratoryjne.

¹⁵ Zadania statutowe Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej wynikają z ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2017 r. poz. 668).

¹⁶ COBORU działa na podstawie ustawy z dnia 25 listopada 2010 r. o Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 1591, ze zm.).

¹⁷ Opłaty te zostały zmienione rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie opłat związanych z badaniem odmian i prowadzeniem rejestru odmian (Dz. U. poz. 2169).

¹⁸ Dz. U. z 2015 r. poz. 497, ze zm.

1.1. Realizacja dochodów budżetowych

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r., kontrolą objęto realizację dochodów budżetowych w części 33 – Rozwój wsi.

Dochody zrealizowane w części 33 – Rozwój wsi wyniosły 1.096.095,9 tys. zł i były wyższe o 35,1% (tj. o 284.890,9 tys. zł) od prognozy dochodów określonej w ustawie budżetowej na 2016 r. w wysokości 811.205 tys. zł. Było to związane z uzyskaniem wyższych niż planowano dochodów z Agencji Nieruchomości Rolnych ze sprzedaży mienia Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Dochody zrealizowane w 2016 r. były niższe o 5,2% od wykonania w 2015 r. wynoszącego 1.155.966,7 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto 11 dowodów księgowych dotyczących dochodów budżetowych w kwocie 1.067.795 tys. zł, co stanowiło 97,4% dochodów zrealizowanych w MRiRW. Dochody pochodziły z wpłaty:

- nadwyżki środków pieniężnych z gospodarowania mieniem Zasobu WRSP przez ANR, tj. rozliczenia zobowiązania Zasobu WRSP wobec budżetu państwa za 2015 r. oraz kwartalnych zaliczek za 2016 r. w łącznej wysokości 1.044.403,7 tys. zł;
- nadwyżki środków finansowych ANR za 2015 r. w kwocie 23.391,3 tys. zł.

Dochody z wyżej wymienionych tytułów zostały terminowo przekazane przez ANR¹⁹ na rachunek dochodów MRiRW, a następnie przez dysponenta części²⁰ na centralny rachunek bieżący budżetu państwa w Ministerstwie Finansów.

1.2. Należności

W 2016 r. w części 33 – Rozwój wsi w MRiRW nie umarzano należności, nie odraczano terminu ich spłaty, a także nie rozkładano spłaty należności na raty. Nie wystąpiły także należności, które uległy przedawnieniu w 2016 r.

Dane o realizacji planowanych dochodów budżetowych w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne przedstawiono w załączniku 1 do Informacji.

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

2.1. Wydatki budżetu państwa

Wydatki zaplanowane w ustawie budżetowej na 2016 r. w częściach, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w łącznej kwocie 4.434.600 tys. zł, z tego w części:

- 32 – Rolnictwo – 798.175 tys. zł,
- 33 – Rozwój wsi – 3.186.418 tys. zł,
- 35 – Rynki rolne – 450.007 tys. zł,

zostały w 2016 r. zwiększone ze środków pochodzących z rezerw celowych (ujętych w części 83 budżetu państwa) o kwotę 1.105.289,7 tys. zł, z tego w części:

- 32 – Rolnictwo o 141.600,6 tys. zł,
- 33 – Rozwój wsi o 830.938,8 tys. zł,
- 35 – Rynki rolne o 132.750,3 tys. zł.

¹⁹ Zgodnie z art. 20 ust. 5c ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 1491, ze zm.).

²⁰ Zgodnie z § 4 ust. 2 pkt 1–6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 69).

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokonał przeniesienia planowanych wydatków budżetowych między częściami budżetu państwa dwoma decyzjami, tj. decyzją z dnia 21 września 2016 r. (zwiększając plan wydatków w części 35 – Rynki rolne o kwotę 155 tys. zł, jednocześnie zmniejszając plan w części 32 – Rolnictwo o tę kwotę) oraz decyzją z dnia 27 października 2016 r. (zwiększając plan wydatków w części 32 – Rolnictwo o kwotę 10 tys. zł, jednocześnie zmniejszając plan w części 33 – Rozwój wsi o tę kwotę).

Plan wydatków (po zmianach) ustalony został w następujących wysokościach: w części 32 – Rolnictwo – 939.630,6 tys. zł, w części 33 – Rozwój wsi – 4.017.346,8 tys. zł oraz w części 35 – Rynki rolne – 582.912,2 tys. zł.

Z przyznanej kwoty rezerw celowych wykorzystano 930.634,8 tys. zł (tj. 84,2%), z tego w części:

- 32 – Rolnictwo – 140.312,3 tys. zł (99,1% kwoty przyznanych rezerw),
- 33 – Rozwój wsi – 658.926,8 tys. zł (79,3% kwoty przyznanych rezerw),
- 35 – Rynki rolne – 131.395,7 tys. zł (99% kwoty przyznanych rezerw).

Badanie w zakresie prawidłowości dokonanych zmian w planie ww. wydatków z rezerw celowych oraz celowości wykorzystania środków poddano: w części 32 – Rolnictwo wydatki na kwotę 105.090,7 tys. zł, tj. 74,2% łącznej kwoty zwiększającej plan wydatków środkami z rezerw celowych, w części 33 – Rozwój wsi zmiany na kwotę 83.718 tys. zł, tj. 10,1% łącznej kwoty zwiększającej plan wydatków środkami z rezerw celowych, w części 35 – Rynki rolne zmiany na kwotę 98.944 tys. zł, tj. 74,5% łącznej kwoty zwiększającej plan wydatków środkami z rezerw celowych.

W wyniku badania nie stwierdzono nieprawidłowości. Zwiększenia planowanych wydatków z rezerw celowych wynikały z potrzeb jednostek podległych i nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a środki zostały przeznaczone na realizację ich zadań.

Zgodnie z art. 154 ust. 2 ufp, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w 2016 r. występował do Ministra Finansów z wnioskami o podział rezerwy celowej w części 83 – Rezerwy celowe, poz. 12 *Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej z przeznaczeniem na zwiększenie wydatków części budżetowych, których dysponentami są wojewodowie*. W pozycji tej została ujęta kwota 272.344 tys. zł. Występując o środki z rezerw celowych, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi uwzględnił wnioski w tym zakresie kierowane do niego przez wojewodów.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w celu usprawnienia działań związanych z uruchamianiem powyższych środków budżetowych, wystosował do wszystkich wojewodów pismo okólne z dnia 8 marca 2016 r., w którym poinformował, że zasady rozdysponowania i wykorzystania tych środków zostały uzgodnione z Głównym Lekarzem Weterynarii, wojewódzkimi lekarzami weterynarii oraz Departamentem Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii MRiRW. W wyniku uzgodnień ustalono, że środki budżetowe pochodzące z wyżej wymienionej pozycji rezerw celowych zostaną rozdysponowane i uruchomione w 2016 r. w trzech transzach – w kwietniu, czerwcu i wrześniu 2016 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwrócił się do wojewodów o zgłaszanie wniosków w ustawowych terminach, a także o celowe i oszczędne określenie wnioskowanych kwot oraz obowiązkowe przedstawienie informacji o środkach wydatkowanych i zaangażowanych z poprzedniej transzy.

Szczegółowym badaniem w MRiRW NIK objęła wnioski Wojewody Podlaskiego kierowane do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wojewoda Podlaski złożył cztery wnioski o uruchomienie środków z poz. 12 części 83 – Rezerwy celowe, z przeznaczeniem dla Podlaskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii na wydatki budżetowe w dziale 010 – Rolnictwo i łowiectwo, na łączną kwotę 46.180,2 tys. zł, tj.:

- z dnia 24 lutego 2016 r. na kwotę 3.693 tys. zł (dodatkowa transza),
- z dnia 8 kwietnia 2016 r. na kwotę 12.663,3 tys. zł (I transza),

- z dnia 10 czerwca 2016 r. na kwotę 7.126,9 tys. zł (II transza),
- z dnia 14 września 2016 r. na kwotę 22.697 tys. zł (III transza).

Plan wydatków budżetowych Wojewody Podlaskiego w części 85/20 został zwiększony o kwotę 46.180,2 tys. zł, tj. zgodnie z wyżej wymienionymi wnioskami.

Wojewoda Podlaski we wniosku z dnia 10 czerwca 2016 r. o uruchomienie środków w ramach II transzy, zgodnie z zaleceniami Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przedstawił informację dotyczącą środków wydatkowanych i zaangażowanych z poprzednich transz. Z przyznanej kwoty 3.693 tys. zł (dodatkowa transza) wykorzystano 55% (2.031,5 tys. zł), a z kwoty 12.663,3 tys. zł (I transza) wykorzystano 28% (3.533,6 tys. zł). Wojewoda Podlaski wyjaśnił, że niski procent wykonania wydatków I transzy w powiatowych inspektoratach weterynarii wynikał głównie z faktu, iż środki te zostały przyznane dopiero 10 maja 2016 r.

Składając kolejny wniosek z dnia 14 września 2016 r. Wojewoda Podlaski podał, że na dzień 31 sierpnia 2016 r. z otrzymanych środków w ramach I transzy rezerwy celowej (12.663,3 tys. zł) wykorzystano 55% (6.950,9 tys. zł), w ramach II transzy rezerwy celowej (7.126,9 tys. zł) wykorzystano 10% (690,7 tys. zł), a z dodatkowej transzy rezerwy celowej (3.693 tys. zł) wykorzystano 83% (3.076,1 tys. zł). Wojewoda nie podał przyczyn niewykorzystania środków z poprzednich transz.

W Departamencie Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii MRiRW pozytywnie weryfikowano poszczególne wnioski o uruchomienie rezerw celowych przedkładane przez Wojewodę Podlaskiego, pomimo posiadania informacji o niskim stopniu wykorzystania środków przyznanych w ramach poprzednich transz.

Dodatkowo, Wojewodzie Podlaskiemu przyznano na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt kwotę 9.057 tys. zł pochodzącą z poz. 4 rezerwy celowej budżetu państwa *Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w tym realizacja zadań w dorzeczach Odry i górnej Wisły*.

Dnia 8 września 2016 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił do Ministra Finansów z wnioskiem o uruchomienie z rezerwy ogólnej budżetu państwa na rok 2016 kwoty 707,2 tys. zł z przeznaczeniem na sfinansowanie dokończenia remontu elewacji siedziby Centralnej Biblioteki Rolniczej w Warszawie. Minister Finansów odmówił uruchomienia środków z rezerwy ogólnej²¹.

W związku z nadmiarem posiadanych środków przez jednostki realizujące wydatki budżetowe (m.in. na skutek niezrealizowania części zadań w 2016 r. i uzyskania oszczędności), Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjął 24 decyzje²² o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych w 2016 r. na kwotę ogółem 352.168,8 tys. zł, z tego w części:

- 32 – Rolnictwo na kwotę 11.339,1 tys. zł,
- 33 – Rozwój wsi na kwotę 330.955,4 tys. zł,
- 35 – Rynki rolne na kwotę 9.874,3 tys. zł.

Blokada planowanych wydatków w części 33 – Rozwój wsi wynikała m.in. z niższego zapotrzebowania na środki przeznaczone na realizację I filara WPR – 15.299 tys. zł, współfinansowanie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 (PROW 2014–2020) – 156.683 tys. zł, a także na środki finansowe w ramach dotacji podmiotowej dla ARiMR – 119.365 tys. zł.

Jednostki podległe i nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwróciły po 31 grudnia 2016 r. na rachunek wydatków budżetu państwa MRiRW łącznie 85.035,3 tys. zł, z tego w części:

- 32 – Rolnictwo – 5.955,8 tys. zł,
- 33 – Rozwój wsi – 65.055,9 tys. zł (w tym 61.216,1 tys. zł dotyczyło dotacji niewykorzystanych przez ARiMR),
- 35 – Rynki rolne – 14.023,6 tys. zł.

²¹ Pismo Ministra Finansów z dnia 23 września 2016 r.

²² Decyzje zostały podjęte na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 ufp.

Kwota 85.035,3 tys. zł została przekazana do dnia 2 lutego 2017 r. przez MRiRW do Ministerstwa Finansów.

Na wnioski Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi – stosownie do przepisu art. 171 ust. 3 i 4 ufp – Minister Finansów wyrażał zgodę na zmniejszenie lub zwiększenie wydatków majątkowych w części 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi, 35 – Rynki rolne.

Wydatki budżetu państwa w części 32 – Rolnictwo

Wydatki w części 32 – Rolnictwo zostały zrealizowane w kwocie 915.177,1 tys. zł, co stanowiło 97,4% kwoty planu po zmianach i w porównaniu do 2015 r. były wyższe o 57.670,6 tys. zł, tj. o 6,7%.

W tej części budżetowej realizowane były w szczególności wydatki na postęp biologiczny w produkcji roślinnej oraz w produkcji zwierzęcej, dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, działalność badawczo-rozwojową i działalność statutową państwowych jednostek budżetowych, tj.:

- 45 szkół rolniczych,
- Krajowego Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie,
- Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej,
- Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, Głównego i Granicznych Inspektoratów Weterynarii,
- Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa,
- Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- agencji wykonawczej – Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych.

Działalność szkół rolniczych i internatów podległych Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Krajowego Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie była finansowana w ramach działów 801 *Oświata i wychowanie* oraz 854 *Edukacyjna opieka wychowawcza*. Na ten cel zaplanowano wydatki (wraz z wydatkami majątkowymi) w łącznej wysokości 211.977,4 tys. zł, które wykonano w kwocie 209.514 tys. zł, tj. 98,8% planu po zmianach. Wykonane wydatki na ten cel stanowiły 22,9% ogółu wydatków części 32 – Rolnictwo.

Zaplanowane wydatki według podziału na grupy²³ stanowiły:

- dotacje – 499.341 tys. zł (tj. 53,1% zaplanowanych wydatków w tej części),
- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 385.993,6 tys. zł (tj. 41,1%),
- wydatki majątkowe – 48.413 tys. zł (tj. 5,2%),
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 5.883 tys. zł (tj. 0,6%).

Dotacje zostały zrealizowane w wysokości 489.553,7 tys. zł, tj. 98% kwoty planu po zmianach i były wyższe od wydatków tej grupy w 2015 r. o 8%.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych²⁴ zostały zrealizowane w wysokości 377.235 tys. zł, tj. 97,7% kwoty planu po zmianach i były wyższe o 1,1% od wydatków 2015 r.

²³ Wydatki w ramach dotacji, wydatków bieżących jednostek budżetowych, wydatków majątkowych, wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych, prezentowane są łącznie z wydatkami na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

²⁴ Wśród wydatków bieżących jednostek budżetowych ponad 68,3% (tj. 257.628,9 tys. zł) stanowiły wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi oraz wynagrodzenia bezosobowe.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych²⁵ zostały zrealizowane w wysokości 5.804,6 tys. zł, tj. 98,7% kwoty planu po zmianach i były wyższe o 2,9% w stosunku do 2015 r.

Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 42.553,7 tys. zł, tj. 88% kwoty planu po zmianach, wyższej o 50,9% od wydatków w tej grupie w 2015 r.

U dysponenta części 32 – Rolnictwo kontrolą objęto dotacje dobrane w sposób celowy (spośród dotacji przeznaczonych na dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich przekazanych trzem zakładom ubezpieczeniowym na podstawie zawartych umów) na łączną kwotę 207.029,9 tys. zł, tj. 41,9% zrealizowanych dotacji przez dysponenta części 32 – Rolnictwo w 2016 r. (494.380,8 tys. zł). Wydatki te były realizowane w ramach zadania 21.5. – *Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności*.

W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości. Przekazywanie i rozliczenie dotacji następowało zgodnie z zasadami określonymi w ufp i innymi obowiązującymi przepisami.

Wydatki Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako dysponenta III stopnia wyniosły w tej części 108.375,8 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto kwotę 21.940,3 tys. zł (tj. 20,2% wydatków dysponenta III stopnia zrealizowanych w ramach części 32 – Rolnictwo). Doboru próby do badania dokonano z wykorzystaniem metody monetarnej (MUS²⁶) na podstawie wygenerowanych zapisów księgowych odpowiadającym bieżącym i majątkowym wydatkom budżetowym dysponenta III stopnia. Badaniem objęto 36 wydatków i odpowiadających im zapisów księgowych, z tego w grupie:

- wydatków bieżących jednostek budżetowych²⁷ – 34 zapisy na kwotę 20.891,2 tys. zł,
- wydatków majątkowych – dwa zapisy na kwotę 1.049,1 tys. zł.

Wydatki badanej próby przeznaczone były:

- w 99,2% na realizację zadania 22.1. – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna* (21.764,4 tys. zł),
- w 0,8% na zadanie 21.5. – *Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycja i system jakości żywności* (175,9 tys. zł).

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W badaniu wylosowanych wydatków w kwocie 21.940,3 tys. zł, pod względem prawidłowości wyboru trybu udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych²⁸ (pzp), nie stwierdzono nieprawidłowości.

W wyniku analizy trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w ramach części 32 – Rolnictwo przeprowadzonych w 2016 r., tj. jednego postępowania w trybie zapytania o cenę i dwóch – w trybie przetargu nieograniczonego, skutkujących wydatkami budżetu państwa w 2016 r. na łączną kwotę 928,4 tys. zł, nie stwierdzono naruszeń przepisów pzp.

²⁵ Około 95% zrealizowanych wydatków w tej grupie poniesiono w ramach § 302 – Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń, tj. na wypłaty pieniężne oraz świadczenia w naturze niezaliczone do wynagrodzeń.

²⁶ MUS (ang. Monetary Unit Sampling) jest to metoda losowania wydatków z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości.

²⁷ Zgodnie z założeniami kontroli budżetu państwa w 2016 r. ze szczegółowego badania wydatków wyłączono grupę wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych w §§ 401–408 dotyczących wynagrodzeń osobowych i dodatkowego wynagrodzenia rocznego, §§ 411–414 dotyczących składek od wynagrodzeń na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, ubezpieczenia zdrowotne i wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, § 418 – Równoważniki pieniężne i ekwiwalenty dla żołnierzy i funkcjonariuszy oraz pozostałe należności, § 420 – Fundusz operacyjny, a także w § 444 – Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

²⁸ Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, ze zm.

W części 32 – Rolnictwo kwota zrealizowanych dotacji²⁹ wyniosła 498.899,5 tys. zł, tj. 98% kwoty planu po zmianach ustalonego w wysokości 508.959 tys. zł.

Dotacje podmiotowe w części 32 – Rolnictwo zostały wykorzystane w wysokości 16.156 tys. zł, tj. 100% kwoty planu po zmianach (16.156 tys. zł), z tego wydatkowano na rzecz:

- Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych kwotą 9.868 tys. zł (100% kwoty planu po zmianach),
- Centralnej Biblioteki Rolniczej kwotą 4.294 tys. zł (100% kwoty planu po zmianach),
- pięciu muzeów kwotą 1.994 tys. zł (100% kwoty planu po zmianach), z tego:
 - 1.634 tys. zł dla Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie,
 - 100 tys. zł dla Muzeum Wsi Kieleckiej w Kielcach,
 - 90 tys. zł dla Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie,
 - 130 tys. zł dla Muzeum Rolnictwa im. Ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu,
 - 40 tys. zł dla Muzeum w Łowiczu.

Dotacje przedmiotowe³⁰ w części 32 – Rolnictwo zostały wykorzystane w wysokości 113.202,3 tys. zł, tj. 97,3% kwoty planu po zmianach (116.324,4 tys. zł), z tego wydatkowano:

- 88.451,2 tys. zł na zadania z zakresu postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej, tj. 98,5% kwoty planu po zmianach (89.834,2 tys. zł),
- 15.741,3 tys. zł na zadania z zakresu postępu biologicznego w produkcji roślinnej, tj. 97% kwoty planu po zmianach (16.223 tys. zł),
- 4.519 tys. zł na ochronę roślin, tj. 82,8% kwoty planu po zmianach (5.455,1 tys. zł),
- 4.490,8 tys. zł na realizację badań z zakresu rolnictwa ekologicznego dla organizacji badawczych, tj. 93,3% kwoty planu po zmianach (4.812 tys. zł).

Dotacje celowe (w tym na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych) w części 32 – Rolnictwo wykorzystano w kwocie 369.541,2 tys. zł, tj. 98,2% kwoty planu po zmianach ustalonego w wysokości 376.478,6 tys. zł, z tego:

- 207.029,9 tys. zł (tj. 99,5% kwoty zaplanowanych wydatków w wysokości 208.029,9 tys. zł) na dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich realizowanych przez trzy zakłady ubezpieczeń;
- 72.988 tys. zł (tj. 93,2% kwoty zaplanowanych wydatków w wysokości 78.354 tys. zł) na wydatki bieżące dziewięciu programów wieloletnich realizowanych przez jednostki naukowo-badawcze na podstawie uchwał Rady Ministrów, tj.:
 - *Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego* – przez Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy (PIB) z siedzibą w Puławach,
 - *Ochrona i zarządzanie krajowymi zasobami genetycznymi zwierząt gospodarskich w warunkach zrównoważonego użytkowania* – przez Instytut Zootechniki – PIB z siedzibą w Krakowie,

²⁹ W ramach dotacji podmiotowych, celowych, przedmiotowych oraz dotacji na inwestycje i zakupy inwestycyjne.

³⁰ Dotacje przedmiotowe wypłacane były na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. poz. 1170, ze zm.).

- *Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska – przez Instytut Ochrony Roślin – PIB z siedzibą w Poznaniu,*
 - *Rolnictwo Polskie i UE 2020+. Wyzwania, szanse, zagrożenia, propozycje – przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB z siedzibą w Warszawie,*
 - *Zwiększenie wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju – przez Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu wraz z innymi jednostkami,*
 - *Wspieranie działań w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Polsce oraz kształtowania jakości surowców roślinnych na lata 2016–2020 – przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB z siedzibą w Puławach,*
 - *Tworzenie naukowych podstaw postępu biologicznego i ochrona roślinnych zasobów genowych źródłem innowacji i wsparcia zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywnościowego kraju – przez Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB z siedzibą w Radzikowie wspólnie z Instytutem Ogrodnictwa w Skierniewicach,*
 - *Działania na rzecz poprawy konkurencyjności i innowacyjności sektora ogrodniczego z uwzględnieniem jakości i bezpieczeństwa żywności oraz ochrony środowiska naturalnego – przez Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach,*
 - *Przedsięwzięcia technologiczno-przyrodnicze na rzecz innowacyjnej, efektywnej i niskoemisyjnej gospodarki na obszarach wiejskich – przez Instytut Technologiczno-Przyrodniczy z siedzibą w Falentach;*
- 37.592,7 tys. zł (tj. 100% zaplanowanych wydatków) na wykonanie bieżących wydatków zadania pn. *Zbieranie i wykorzystanie danych rachunkowych z gospodarstw rolnych na potrzeby FADN*, (ang. Farm Accountancy Data Network) – system zbierania i wykorzystywania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych;
- 21.615,4 tys. zł na pozostałe wydatki bieżące, w tym dotyczące:
- realizacji zadań laboratoriów referencyjnych – 15.848,1 tys. zł (99,8% kwoty planu po zmianach wynoszącej 16.026 tys. zł),
 - dofinansowania kosztów organizacji rolniczych reprezentujących interesy rolników indywidualnych wobec UE – 3.927,1 tys. zł (98,2% kwoty planu po zmianach, tj. 4.000 tys. zł),
 - systemu monitoringu suszy – 1.550 tys. zł (100% kwoty planu po zmianach),
 - wykonania zadania *Realizacja zadań po zakończeniu wdrażania działania Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013* – 149,2 tys. zł (99,5% kwoty planu po zmianach, tj. 152 tys. zł),
 - wykonania zadania *Prowadzenie, utrzymanie i modernizacja centralnej bazy danych koniowatych* – 141 tys. zł (100% planu po zmianach);
- 20.687 tys. zł (tj. 100% zaplanowanej kwoty) na wykonywanie zadań ustawowych przez COBORU;
- 282,4 tys. zł (tj. 99,2% zaplanowanej kwoty wynoszącej 284,7 tys. zł) na zakup pomocy dydaktycznych dla szkół rolniczych podległych sześciu samorządom;
- 9.345,8 tys. zł na wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne, tj. 98,2% zaplanowanych wydatków wynoszących – 9.618 tys. zł.

Na wydatki majątkowe w części 32 – Rolnictwo wydano łącznie 42.583,8 tys. zł, tj. 88% zaplanowanej kwoty wynoszącej 48.413 tys. zł, z tego na inwestycje – 23.824,4 tys. zł oraz na zakupy inwestycyjne – 18.759,4 tys. zł.

Przeciętne zatrudnienie w części 32 – Rolnictwo wyniosło 3.628 etatów i w porównaniu do 2015 r. było niższe o dwa etaty. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na jednego pełnozatrudnionego w części 32 – Rolnictwo wyniosło 4.899 zł i było wyższe o 5,4% (tj. o 253 zł) w porównaniu do 2015 r. Wynikało to przede wszystkim ze wzrostu o 4,4% limitu na wynagrodzenia określonego w ustawie budżetowej na 2016 r. w porównaniu do limitu zawartego w ustawie budżetowej na rok 2015.

Zobowiązania w części 32 – Rolnictwo na koniec 2016 r. wyniosły 26.637,9 tys. zł i były niższe o 15,2% od zobowiązań na koniec 2015 r. Zobowiązania dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego w kwocie 14.867,1 tys. zł (55,8% zobowiązań w tej części) oraz zobowiązań dysponenta III stopnia w MRiRW z tytułu składek na rzecz organizacji międzynarodowych w kwocie 8.067,7 tys. zł (30,3% zobowiązań w tej części). Na koniec 2016 r. w tej części nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Wydatki budżetu państwa w części 33 – Rozwój wsi

Wydatki w części 33 – Rozwój wsi zostały zrealizowane w kwocie 3.619.474,2 tys. zł, co stanowiło 90,1% kwoty planu po zmianach i w porównaniu do 2015 r. były niższe o 1.076.655 tys. zł, tj. o 22,9%.

W tej części budżetowej realizowane były w szczególności wydatki na współfinansowanie ze środków budżetu państwa II filara WPR, tj. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, finansowanie kosztów funkcjonowania ARiMR oraz pomocy krajowej udzielanej przez ARiMR³¹, udzielano też dotacji celowych dla 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego oraz dla Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.

Zaplanowane wydatki w podziale na grupy stanowiły:

- dotacje – 3.866.429 tys. zł (tj. 96,2% zaplanowanych wydatków w tej części),
- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 14.376,3 tys. zł (tj. 0,4%),
- wydatki majątkowe – 136.529 tys. zł (tj. 3,4%),
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 12,5 tys. zł.

Dotacje zostały zrealizowane w wysokości 3.479.697,7 tys. zł, tj. 90% kwoty planu po zmianach, i były niższe o 24,5% od wydatków tej grupy w 2015 r.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych³² zostały zrealizowane w wysokości 14.314,3 tys. zł, tj. 99,6% kwoty planu po zmianach, i były niższe o 42% od wydatków w 2015 r.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych³³ zostały zrealizowane w wysokości 12,5 tys. zł, tj. 100% kwoty planu po zmianach, i były niższe o 47,9% w stosunku do wydatków 2015 r.

Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 125.449,7 tys. zł, tj. 91,9% kwoty planu po zmianach, i były wyższe o 99,9% od wydatków w tej grupie w 2015 r.

U dysponenta części 33 – Rozwój wsi kontrolą objęto dotację celową w kwocie 495.338,2 tys. zł³⁴ przeznaczoną na pomoc krajową udzielaną przez ARiMR, w tym na dopłaty do oprocentowania

³¹ Pomoc udzielana była na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, ze zm.).

³² W łącznej kwocie wydatków bieżących jednostek budżetowych 82% (11.741,9 tys. zł) stanowiły wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi oraz wynagrodzenia bezosobowe.

³³ Wydatki te zrealizowano w ramach § 302 – Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń oraz w § 304 – Nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń.

³⁴ Dotacja została przekazana przez dysponenta części na podstawie umowy 1/2016 (wraz z aneksami) zawartej z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w dniu 13 stycznia 2016 r.

kredytów bankowych i częściową spłatę kapitału kredytów, tj. 13,7% zrealizowanych dotacji w tej części (3.605.147,4 tys. zł). Wydatki objęte próbą były realizowane w układzie zadaniowym w ramach zadania 21.5. – *Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności*.

W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości. Przekazywanie i rozliczenie dotacji następowało zgodnie z zasadami określonymi w upf i innymi obowiązującymi przepisami prawa.

Wydatki Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako dysponenta III stopnia wyniosły w tej części 14.326,8 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto wydatki bieżące jednostek budżetowych³⁵ w kwocie 1.606,2 tys. zł (tj. 11,2% wydatków dysponenta III stopnia). Badaniem objęto 41 wydatków i odpowiadających im zapisów księgowych, wylosowanych z wykorzystaniem metody monetarnej na kwotę 1.353,9 tys. zł oraz 12 zapisów księgowych dobranych celowo (według kryterium najwyższych wydatków) na kwotę 252,3 tys. zł. Wydatki badanej próby przeznaczone były:

- w 92,6% na zadanie 22.1. – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna* (1.487,5 tys. zł),
- w 7,4% na zadanie 21.5. – *Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycja i system jakości żywności* (118,7 tys. zł).

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. W badaniu wylosowanych wydatków w kwocie 1.606,2 tys. zł, pod względem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania pzp, nie stwierdzono nieprawidłowości.

W części 33 – Rozwój wsi kwota wykorzystanych dotacji³⁶ wyniosła 3.605.147,4 tys. zł, tj. 90,1% kwoty planu po zmianach ustalonego w wysokości 4.002.958 tys. zł.

Dotację podmiotową w części 33 – Rozwój wsi zaplanowano dla ARiMR w kwocie 1.046.430 tys. zł, która została wykorzystana w wysokości 917.754,5 tys. zł, tj. 87,7% kwoty planu po zmianach.

Dotacje celowe (w tym na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych) w części 33 – Rozwój wsi wykorzystane zostały w kwocie 2.687.392,9 tys. zł, tj. 90,9% kwoty planu po zmianach (2.956.528 tys. zł), z tego:

- 1.864.227,3 tys. zł (91,6% kwoty planu po zmianach wynoszącej 2.036.238,3 tys. zł) na współfinansowanie I filara WPR³⁷, PROW 2014–2020; środki te w 2016 r. zostały przekazane ARiMR na podstawie zapotrzebowań zgłaszanych w trybie ustawy z dnia 22 września 2006 r. o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej³⁸ oraz w trybie ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej³⁹;
- 495.338,2 tys. zł (86,1% kwoty planu po zmianach wynoszącej 575.348 tys. zł) na zadania w zakresie pomocy krajowej udzielanej przez ARiMR⁴⁰, tj.:
 - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i częściową spłatę kapitału kredytów,

³⁵ Dysponent III stopnia w MRiRW w tej części nie dokonywał wydatków majątkowych.

³⁶ W ramach dotacji podmiotowych, celowych oraz dotacji na inwestycje i zakupy inwestycyjne.

³⁷ Finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG).

³⁸ Dz. U. z 2012 r. poz. 1065, ze zm.

³⁹ Dz. U. poz. 1130, ze zm.

⁴⁰ Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. Nr 22, poz. 121, ze zm.) uchylonego przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, ze zm.).

- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji oraz odtworzenia środków trwałych w przypadku wystąpienia szkód,
 - finansowanie lub dofinansowanie ponoszonych przez producentów rolnych kosztów zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie,
 - finansowanie zalesiania gruntów rolnych,
 - realizację udzielonych poręczeń i gwarancji,
 - udzielanie pomocy finansowej z pozostałych tytułów,
 - finansowanie zobowiązań z tytułu programów pomocowych realizowanych przez ARiMR w latach ubiegłych;
- 161.857 tys. zł (100% kwoty planu po zmianach) dla 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego na wykonywanie zadań, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego⁴¹;
 - 22.577,1 tys. zł (100% kwoty planu po zmianach) na pomoc techniczną realizowaną przez ARiMR w ramach PROW 2014–2020;
 - 11.925,7 tys. zł, (99,7% kwoty planu po zmianach, tj. 11.956 tys. zł) na wykonywanie zadań z zakresu doradztwa rolniczego przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie;
 - 6.017,9 tys. zł (61,6% kwoty planu po zmianach wynoszącej 9.775 tys. zł) na pomoc techniczną w ramach PROW 2014–2020 realizowaną przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego;
 - 115.852,1 tys. zł (91,3% kwoty planu po zmianach wynoszącej 126.879 tys. zł) na inwestycje i zakupy inwestycyjne ARiMR;
 - 9.251,6 tys. zł (99,4% kwoty planu po zmianach, tj. 9.304 tys. zł) na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane przez 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego;
 - 346 tys. zł (100% kwoty planu po zmianach) na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane przez CDR w Brwinowie.

Na inwestycje oraz na zakupy inwestycyjne w części 33 – Rozwój wsi wydatkowano łącznie 125.449,7 tys. zł, tj. 100% wydatków majątkowych w tej części, z tego na inwestycje – 6.624,3 tys. zł oraz na zakupy inwestycyjne – 118.825,4 tys. zł.

Przeciętne zatrudnienie w części 33 – Rozwój wsi wyniosło 106 etatów i było wyższe w porównaniu do 2015 r. o cztery etaty (o 3,9%). Zatrudnienie w tej części dotyczyło tylko MRiRW. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na jednego pełnozatrudnionego w części 33 – Rozwój wsi wyniosło 7.830 zł i było wyższe o 2,7% (tj. o 203 zł) w porównaniu do 2015 r. Wynikało to przede wszystkim ze wzrostu o 5,5% limitu na wynagrodzenia określonego w ustawie budżetowej na 2016 r. w porównaniu do limitu zawartego w ustawie budżetowej na rok 2015.

Zobowiązania w części 33 – Rozwój wsi na koniec 2016 r. wyniosły 855,5 tys. zł i były wyższe o 6,6% od zobowiązań na koniec 2015 r. Zobowiązania dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego w kwocie 675,7 tys. zł (79% zobowiązań w tej części). Na koniec 2016 r. w tej części nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

⁴¹ Dz. U. z 2016 r. poz. 356, ze zm.

Wydatki budżetu państwa w części 35 – Rynki rolne

Wydatki w części 35 – Rynki rolne zostały zrealizowane w kwocie 556.952,9 tys. zł, co stanowiło 95,5% kwoty planu po zmianach i w porównaniu do 2015 r. były wyższe o 118.903,8 tys. zł, tj. o 27,1%.

W tej części budżetowej realizowano wydatki na mechanizmy dotyczące regulacji rynków rolnych I filara WPR, dopłaty m.in. do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych oraz do zużycia kwalifikowanego materiału siewnego, działania promocyjne i informacyjne, dotację podmiotową dla ARR i finansowanie działalności Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, a także wydatki Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako dysponenta III stopnia.

Zaplanowane wydatki w podziale na grupy stanowiły:

- dotacje – 539.403,5 tys. zł (tj. 92,5% kwoty zaplanowanych wydatków w tej części),
- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 29.143,5 tys. zł (tj. 5%),
- wydatki majątkowe – 14.293,5 tys. zł (tj. 2,5%),
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 71,8 tys. zł.

Dotacje zostały zrealizowane w wysokości 519.664,2 tys. zł, tj. 96,3% kwoty planu po zmianach, i były wyższe o 31,1% od wydatków tej grupy w 2015 r.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych⁴² zostały zrealizowane w wysokości 28.895,1 tys. zł, tj. 99,1% kwoty planu po zmianach, i były wyższe o 3,5% od wydatków w 2015 r.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych⁴³ zostały zrealizowane w wysokości 71,6 tys. zł, tj. 99,7% kwoty planu po zmianach, i były niższe o 56,1% w stosunku do 2015 r.

Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 8.322 tys. zł, tj. 58,2% kwoty planu po zmianach, i były niższe o 38,5% od wydatków w tej grupie w 2015 r.

U dysponenta części 35 – Rynki rolne kontrolą objęto dotację w kwocie 210.780,4 tys. zł⁴⁴ przeznaczoną na realizację pomocy krajowej udzielanej przez ARR, w tym na dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych oraz do materiału siewnego, tj. 40,2% zrealizowanych dotacji w tej części w wysokości 524.750,6 tys. zł. Wydatki badanej próby przeznaczone były w 44% na zadanie 21.5. – *Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności* (92.788,2 tys. zł) oraz w 56% na zadanie 21.6. – *Regulacja i stabilizacja rynków rolnych i żywnościowych* (117.992,2 tys. zł).

W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości. Przekazywanie i rozliczenie dotacji następowało zgodnie z zasadami określonymi w ufp i innymi obowiązującymi przepisami prawa.

Wydatki Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako dysponenta III stopnia wyniosły w tej części 10.356 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto wydatki bieżące jednostek budżetowych⁴⁵ w kwocie 2.559,2 tys. zł (tj. 24,7% wydatków dysponenta III stopnia zrealizowanych w tej części). Badaniem objęto 35 wydatków i odpowiadających im zapisów księgowych, wylosowanych z wykorzystaniem metody monetarnej. Wydatki badanej próby przeznaczone były:

⁴² W łącznej kwocie wydatków 71,8% (20.736,9 tys. zł) stanowiły wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi oraz wynagrodzenia bezosobowe.

⁴³ Wydatki te zrealizowano w ramach § 302 – Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń oraz w § 304 – Nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń.

⁴⁴ Dotacja została przyznana na podstawie umowy RRno/1/2016 (wraz z aneksami) zawartej pomiędzy Agencją Rynku Rolnego a Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 12 stycznia 2016 r.

⁴⁵ Dysponent III stopnia w MRiRW w tej części nie dokonywał wydatków majątkowych.

- w 90,6% na realizację zadania 21.5. – *Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycja i system jakości żywności* (2.320,2 tys. zł);
- w 9,4% na realizację zadania 22.1. – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna* (239 tys. zł).

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. W badaniu wylosowanych wydatków w kwocie 2.559,2 tys. zł, pod względem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania pzp, nie stwierdzono nieprawidłowości.

W wyniku szczegółowej analizy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego realizowanego w części 35 – Rynki rolne, przeprowadzonego w trybie zamówienia z wolnej ręki, skutkującego wydatkami budżetu państwa w 2016 r. na kwotę 330,9 tys. zł, nie stwierdzono naruszeń przepisów pzp.

Kwota zrealizowanych dotacji⁴⁶ w części 35 – Rynki rolne wyniosła 524.750,6 tys. zł, tj. 95,3% kwoty dotacji ujętych w planie po zmianach w wysokości 550.460,5 tys. zł.

Dotację podmiotową w części 35 – Rynki rolne zaplanowano dla ARR w kwocie 133.088,5 tys. zł i zrealizowano w 94,5%, tj. w wysokości 125.797,8 tys. zł.

Dotacje celowe (w tym na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych) w części 35 – Rynki rolne wykorzystane zostały w kwocie 398.952,8 tys. zł, tj. 95,6% kwoty planu po zmianach (417.372 tys. zł) i wydatkowane w wysokości:

- 210.780,4 tys. zł (98,2% kwoty planu po zmianach wynoszącej 214.604 tys. zł), z tego: 117.992,2 tys. zł na dopłaty krajowe do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych, 87.994,8 tys. zł na dopłaty krajowe do materiału siewnego, 3.176,7 tys. zł na wspieranie rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego za granicą, 1.616,7 tys. zł na działania promocyjne i informacyjne dotyczące promowania produktów rolnych;
- 179.994,3 tys. zł (99,3% kwoty planu po zmianach wynoszącej 181.339 tys. zł) na współfinansowanie mechanizmów w ramach I filara WPR; środki te zostały przekazane ARR na podstawie zapotrzebowań zgłaszanych w trybie ustawy z dnia 22 września 2006 r. o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej oraz w trybie ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej;
- 3.091 tys. zł (90% kwoty planu po zmianach wynoszącej 3.436,5 tys. zł) na działania informacyjno-promocyjne realizowane przez ARR w ramach pomocy technicznej PROW 2014–2020;
- 5.086,4 tys. zł (46% kwoty planu po zmianach wynoszącej 11.057 tys. zł) na inwestycje i zakupy inwestycyjne. Wydatki te realizowane były w ARR i ich niższe wykonanie w stosunku do kwoty ujętej w planie po zmianach spowodowane było odstąpieniem w 2016 r. od zakupu urządzeń m.in. podwyższających poziom bezpieczeństwa przetwarzania danych, ze względu na możliwość pozyskania sprzętu o zbliżonej funkcjonalności w wyniku połączenia się Agencji z ANR w ramach Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

Na inwestycje oraz na zakupy inwestycyjne w części 35 – Rynki rolne wydatkowano łącznie 8.322 tys. zł, tj. 100% wydatków majątkowych w tej części, z tego na inwestycje – 779,9 tys. zł oraz na zakupy inwestycyjne – 7.542,1 tys. zł.

Przeciętne zatrudnienie w części 35 – Rynki rolne wyniosło 251 etatów i było wyższe w porównaniu do 2015 r. o siedem etatów (o 2,9%). Wzrost zatrudnienia nastąpił w GIJHARS (pięć etatów) oraz w MRiRW (dwa etaty). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na jednego pełnozatrudnionego w części 35 – Rynki rolne wyniosło 5.763 zł i było wyższe o 3,2% (tj. o 179 zł)

⁴⁶ W ramach dotacji podmiotowych, celowych oraz dotacji na inwestycje i zakupy inwestycyjne.

w porównaniu do 2015 r. Wynikało to przede wszystkim ze wzrostu o 5,6% limitu na wynagrodzenia określonego w ustawie budżetowej na 2016 r. w porównaniu do limitu zawartego w ustawie budżetowej na rok 2015.

Zobowiązania w części 35 – Rynki rolne na koniec 2016 r. wyniosły 1.444,7 tys. zł i były wyższe o 5,2% od zobowiązań na koniec 2015 r. Zobowiązania dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego w kwocie 1.136,1 tys. zł (78,6% zobowiązań w tej części). Na koniec 2016 r. w tej części nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Dane o realizacji wydatków budżetu państwa w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne przedstawiono w załączniku 2 do Informacji.

Dopłaty do paliwa rolniczego

W 2016 r. wojewodowie złożyli zapotrzebowania na dotację celową przeznaczoną na zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej na łączną kwotę 891.864,4 tys. zł. Na podstawie tych zapotrzebowań Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi skierował w 2016 r. do Ministra Finansów 157 wnioski o przekazanie dotacji wojewodom. Środki na realizację wniosków pochodziły z części 83 – Rezerwy celowe budżetu państwa, działu 758 – Różne rozliczenia, rozdziału 75818 – Rezerwy ogólne i celowe, poz. 7 – Dopłaty do paliwa rolniczego oraz poz. 16 – Zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 grudnia 2015 r. w sprawie stawki zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej na 1 litr oleju w 2016 r.⁴⁷, stawka zwrotu podatku w 2016 r. została ustalona w wysokości 1 zł na 1 litr oleju, tj. 86 zł/ha⁴⁸.

Na podstawie przekazanych Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez wojewodów, rocznych zbiorczych rozliczeń dotacji celowej z realizacji wypłat producentom rolnym zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej oraz rocznych zbiorczych sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji wypłat producentom rolnym zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej za 2016 r. ustalono, że:

- łączna kwota dotacji przekazana przez wojewodów gminom na postępowanie w sprawie zwrotu producentom rolnym podatku akcyzowego oraz na jego wypłatę wyniosła 891.934,9 tys. zł, w tym na zwrot podatku – 874.451,3 tys. zł i na koszty związane z jego wypłatą poniesione przez gminy – 17.483,6 tys. zł;
- producenci rolni złożyli 1.073,3 tys. wniosków o zwrot podatku akcyzowego na łączną powierzchnię użytków rolnych 11.491,4 tys. ha, co stanowiło 62,1% łącznej powierzchni użytków rolnych (według użytkowania);
- łączna ilość oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej wynikająca z faktur VAT lub kopii tych faktur dołączonych przez producentów rolnych do wyżej wymienionych wniosków wyniosła 874.166,6 tys. litrów;
- w województwie wielkopolskim wydatkowano największą kwotę dotacji na zwrot podatku akcyzowego do paliwa rolniczego (115.326,1 tys. zł) do łącznej powierzchni użytków rolnych zgłoszonej przez producentów rolnych we wnioskach o zwrot podatku akcyzowego, tj. 1.423,7 tys. ha, co stanowiło 12,4% zgłoszonej ogólnej powierzchni użytków rolnych;
- w województwie śląskim wydatkowano najmniejszą kwotę dotacji na zwrot podatku akcyzowego do paliwa rolniczego (17.779,2 tys. zł) do łącznej powierzchni użytków rolnych zgłoszonej przez producentów rolnych we wnioskach o zwrot podatku akcyzowego, tj. 227,8 tys. ha, co stanowiło 2% zgłoszonej ogólnej powierzchni użytków rolnych.

⁴⁷ Dz. U. poz. 2042 – wygaśnięcie z dniem 31 grudnia 2016 r.

⁴⁸ Art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1340).

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 195 ust. 2 ufp, sprawował w 2016 r. nadzór i kontrolę nad realizacją programów finansowanych z udziałem środków UE w ramach Wspólnej Polityki Rolnej⁴⁹.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi pełnił funkcję i wykonywał zadania instytucji zarządzającej (IZ) programem finansowanym z udziałem środków unijnych, tj. Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020⁵⁰, odpowiadając m.in. za zarządzanie Programem i wdrażanie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób oraz monitorowanie jego realizacji i ewaluację.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nadzorował⁵¹ akredytowane dwie agencje płatnicze ARiMR oraz ARR, jak również pełnił rolę jednostki koordynującej, odpowiedzialnej za zbieranie i przekazywanie Komisji Europejskiej (KE) informacji finansowych przedstawianych przez powyższe agencje⁵². Agencje płatnicze były odpowiedzialne za dystrybucję środków EFRROW i EFRG z tytułu różnych płatności i mechanizmów WPR, w tym płatności bezpośrednich, realizację PROW 2014–2020, a także interwencyjny zakup i sprzedaż produktów rolnych i ich przetworów, jak również środków budżetu państwa na współfinansowanie wyżej wymienionych wydatków.

Wydatki zaplanowane w ustawie budżetowej na 2016 r. w częściach, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w łącznej kwocie 11.459.856. tys. zł, z tego w części:

- 32 – Rolnictwo – 5.442 tys. zł,
- 33 – Rozwój wsi – 11.245.434 tys. zł,
- 35 – Rynki rolne – 208.980 tys. zł,

zostały zwiększone w 2016 r. ze środków pochodzących z rezerw celowych o kwotę 13.796.237 tys. zł, tj. w części:

- 33 – Rozwój wsi o 12.866.915 tys. zł,
- 35 – Rynki rolne o 929.322 tys. zł.

Z przyznanej kwoty rezerw celowych wykorzystano 13.247.254,6 tys. zł (tj. 96%), z tego w części:

- 33 – Rozwój wsi – 12.323.673,6 tys. zł (95,8% kwoty przyznanych rezerw),
- 35 – Rynki rolne – 923.581 tys. zł (99,3% kwoty przyznanych rezerw).

Badanie prawidłowości zmian dokonanych w planie (po otrzymaniu środków z rezerw celowych) oraz celowości wykorzystania środków dotyczyło: w części 33 – Rozwój wsi zmiany planu na kwotę 12.860.540 tys. zł, tj. 99,9% łącznej kwoty zwiększającej plan wydatków środkami z rezerw celowych, w części 35 – Rynki rolne zmiany na kwotę 866.788 tys. zł, tj. 93,3% łącznej kwoty zwiększającej plan wydatków środkami z rezerw celowych. W wyniku badania nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁴⁹ Wspólna Polityka Rolna finansowana jest z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). W ramach Wspólnej Polityki Rolnej funkcjonują: I filar obejmujący w szczególności wydatki na dopłaty bezpośrednie, wspólny rynek owoców i warzyw oraz interwencje rynkowe finansowany z EFRG, a także II filar dotyczący rozwoju obszarów wiejskich (PROW 2014–2020) finansowany z EFRROW.

⁵⁰ Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2017 r. poz. 562).

⁵¹ Stosownie do art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 1512, ze zm.) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 401, ze zm.).

⁵² Na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 22 września 2006 r. o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej (Dz. U. z 2012 r. poz. 1065, ze zm.) oraz od 25 sierpnia 2015 r. na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. 1130, ze zm.).

Uruchamianie środków z rezerw celowych następowało zgodnie z procedurą określoną w art. 154 ufp. Zwiększenia planowanych wydatków z tych rezerw były celowe i wynikały z potrzeb ARiMR i ARR, a środki zostały przeznaczone na realizację ich zadań.

W 2016 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zablokował planowane wydatki w budżecie środków europejskich na łączną kwotę 547.200,7 tys. zł, z tego w części 33 – Rozwój wsi w wysokości 541.478 tys. zł z powodu braku możliwości wykorzystania 257.160 tys. zł na realizację PROW 2014–2020 oraz 284.318 tys. zł na realizację I filara WPR przez ARiMR, a także w części 35 – Rynki w wysokości 5.722,7 tys. zł w związku z brakiem możliwości wykorzystania środków w 2016 r. na realizację Wspólnej Polityki Rolnej przez ARR. Środki z rezerw celowych w części 33 – Rozwój wsi nie zostały wykorzystane w związku z niższym niż prognozowano zapotrzebowaniem środków przez ARiMR i korektą prognozy wydatków w tym zakresie złożoną przez ARiMR już po wydaniu decyzji przez Ministra Finansów o uruchomieniu wydatków z rezerw celowych budżetu środków europejskich.

W 2016 r. wydatki budżetu środków europejskich zrealizowano w kwocie łącznej 24.702.986,8 tys. zł, tj. 97,8% kwoty planu po zmianach w wysokości 25.256.093 tys. zł. Wydatki te były o 115,6% wyższe od wykonanych w 2015 r. W części 32 – Rolnictwo wydatki budżetu środków europejskich zrealizowano w wysokości 1.599,8 tys. zł, co stanowiło 29,4% kwoty planu po zmianach, w części 33 – Rozwój wsi w wysokości 23.568.826 tys. zł, tj. 97,7% kwoty planu po zmianach oraz w części 35 – Rynki rolne w wysokości 1.132.561 tys. zł, tj. 99,5% kwoty planu po zmianach.

Środki na realizację zadań agencji płatniczych w zakresie WPR (w części 33 – Rozwój wsi dla Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz w części 35 – Rynki rolne dla Agencji Rynku Rolnego) były przekazywane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na podstawie zapotrzebowań składanych przez agencje płatnicze. Ponadto w 2016 r. w ramach części 32 – Rolnictwo beneficjentami pomocy Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020 (POWER) i Erasmus+ były szkoły rolnicze.

W części 32 – Rolnictwo na realizację programów finansowanych z udziałem środków UE 2014–2020⁵³ zaplanowano w 2016 r. wydatki z budżetu środków europejskich w wysokości 5.442 tys. zł i wydatki z budżetu państwa – 4.067,8 tys. zł. Zrealizowane wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 1.599,8 tys. zł, tj. 29,4% kwoty planu po zmianach w tym zakresie. Środki zostały przeznaczone na finansowanie wkładu unijnego projektów realizowanych przez osiem szkół rolniczych oraz Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie wyłącznie w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020. Wydatki budżetu państwa wyniosły 1.876,6 tys. zł, tj. 46,1% kwoty planu po zmianach i dotyczyły Programu Erasmus+. Niższe od planowanego wykonanie wydatków w tej części wynikało z niezrealizowania projektów przez niektóre szkoły rolnicze z powodu odrzucenia ich wniosków o dofinansowanie ze względów formalnych przez właściwe Instytucje Zarządzające.

W części 33 – Rozwój wsi wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 23.568.826 tys. zł, tj. 97,7% kwoty planu po zmianach w wysokości 24.112.349 tys. zł, i były o 49,9% wyższe od wykonanych w 2015 r. Środki te wydatkowano na finansowanie I filara WPR – 21.230.990,8 tys. zł oraz PROW 2014–2020 – 2.337.835,2 tys. zł.

W części 35 – Rynki rolne wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 1.132.561 tys. zł, tj. 99,5% kwoty planu po zmianach w wysokości 1.138.302 tys. zł, i były o 149,9% wyższe od wykonanych w 2015 r. Środki te w całości wydatkowano na finansowanie I filara WPR.

Niewykorzystane w powyższych częściach środki w wysokości 2.040,7 tys. zł zostały zwrócone do budżetu środków europejskich.

⁵³ Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego 2014–2020, Europejska Współpraca Terytorialna Polska – Meklemburgia – Brandenburgia 2014–2020, Program Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2014–2020 oraz Program Erasmus+.

Szczegółową kontrolą objęto wydatki budżetu środków europejskich zrealizowane przez dysponenta części na łączną kwotę 4.202.895 tys. zł, z tego w części 33 – Rozwój wsi w kwocie 3.927.614,9 tys. zł, tj. 16,7% płatności z budżetu środków europejskich w tej części w 2016 r. w ramach zadania 21.5. – *Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności* oraz w części 35 – Rynki rolne w kwocie 275.280,1 tys. zł, tj. 24,3% płatności z budżetu środków europejskich w tej części w 2016 r. w ramach zadania 21.6. – *Regulacja i stabilizacja rynków rolnych i żywnościowych*. Badanie dotyczyło wydatków na finansowanie WPR dla dwóch agencji płatniczych, tj. dla ARiMR i ARR.

Doboru próby dokonano w sposób celowy. W ramach części 33 – Rozwój wsi wybrano sześć najwyższych kwotowo zapotrzebowań na środki w ramach I filara WPR (płatności obszarowe) i jedno najwyższe kwotowo zapotrzebowanie dotyczące II filara WPR (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020). W ramach części 35 – Rynki rolne wybrano dwa najwyższe kwotowo zapotrzebowania na realizację I filara WPR.

W wyniku badania ustalono, że środki były przekazywane agencjom przez dysponenta części zgodnie z obowiązującymi przepisami⁵⁴.

Ponadto w ramach części 32 – Rolnictwo kontrolą objęto procedurę przekazywania w 2016 r. środków z budżetu środków europejskich przez dysponenta części – na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz przekazywania informacji dotyczących tych płatności⁵⁵ – na zadania realizowane przez szkoły rolnicze. Szczegółowym badaniem objęto procedurę przekazywania środków na realizację przez Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Dobrocinie projektu w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 w kwocie 350,2 tys. zł. Doboru próby dokonano w sposób celowy, wybierając szkołę, która zrealizowała najwyższe wydatki z budżetu środków europejskich w tej części. W wyniku badania nie stwierdzono nieprawidłowości. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przekazywał płatności z budżetu środków europejskich na dofinansowanie realizacji zadań Zespołu Szkół w Dobrocinie zgodnie z przepisami powyższego rozporządzenia.

Szczegółowe dane o wydatkach budżetowych budżetu środków europejskich przedstawiono w załączniku 4 do Informacji.

Wspólna Polityka Rolna

W 2016 r., podobnie jak w latach poprzednich, środki przekazywane przez Komisję Europejską państwom członkowskim miały charakter refundacyjny. Warunkiem ich otrzymania było wcześniejsze poniesienie przez agencje płatnicze określonych wydatków wynikających z podjętych zobowiązań. Udokumentowane wydatki agencji były zwracane ze środków budżetu unijnego w terminach wynikających z prawa UE. Mechanizm prefinansowania płatności WPR odbywał się w ramach wydatków budżetu środków europejskich, zaś refundacje z KE poniesionych wydatków stanowiły dochody budżetu środków europejskich.

⁵⁴ Podstawę przekazywania środków stanowiły: art. 10 ustawy z dnia 22 września 2006 r. o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 stycznia 2010 r. w sprawie środków na realizację wspólnej polityki rolnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 633), a także art. 10 ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej i rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 lutego 2016 r. w sprawie środków na realizację wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. 158) oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 sierpnia 2016 r. w sprawie środków na realizację wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. 1226).

⁵⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 75.

Dochody WPR określone w tabeli 1 załącznika nr 15 do ustawy budżetowej na rok 2016⁵⁶ w łącznej wysokości 17.673.244 tys. zł zostały wykonane w kwocie 19.388.828 tys. zł, tj. 109,7% kwoty planu. Powodem wyższego od planowanego wykonania było w szczególności uzyskanie z Komisji Europejskiej wpływu z tytułu salda końcowego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013.

Limit wkładu publicznego w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej⁵⁷ został wykonany w wysokości 26.910.762,7 tys. zł, tj. 91,6% kwoty planu po zmianach w kwocie 29.386.570 tys. zł. Wkład środków europejskich wyniósł 24.701.386,9 tys. zł, tj. 92,9% kwoty planu po zmianach, a wkład budżetu państwa – 2.209.375,8 tys. zł⁵⁸, tj. 79,2% kwoty planu. Limit powyższych wydatków został określony dla trzech części, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi (32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi i 35 – Rynki rolne), a także dla części: 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe, 49 – Urząd Zamówień Publicznych oraz 85 – Budżet wojewodów.

Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich na WPR w 2016 r.⁵⁹ w ramach części 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne wyniosły łącznie 26.811.375,7 tys. zł, tj. 97,3% kwoty planu po zmianach w wysokości 27.555.522,1 tys. zł, z tego wydatki ze środków europejskich zrealizowano w kwocie 24.701.386,9 tys. zł, tj. 97,8% kwoty planu po zmianach (25.250.651 tys. zł), natomiast wydatki budżetu państwa – w kwocie 2.109.988,8 tys. zł, tj. 91,5% kwoty planu po zmianach (2.304.871,1 tys. zł).

W 2016 r. z planowanych środków w wysokości 87.293,9 tys. zł tys. na wyprzedzającą pomoc techniczną w ramach PROW 2014–2020 w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wydatkowano 67.767,5 tys. zł⁶⁰, tj. 75,3% kwoty planu po zmianach.

W części 32 – Rolnictwo wydatki zrealizowano w kwocie 34.080,7 tys. zł, tj. 76,9% kwoty planu po zmianach, w części 33 – Rozwój wsi – 28.595,1 tys. zł, tj. 82,6% kwoty planu po zmianach, i w części 35 – Rynki rolne – 3.091,7 tys. zł, tj. 36,9% kwoty planu po zmianach. Przyczynami niższego od planowanego wykonania wydatków w zakresie pomocy technicznej w 2016 r. były głównie:

- w części 32 – Rolnictwo – niższe od planowanych o kwotę 4.797 tys. zł wydatki Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej;
- w części 33 – Rozwój wsi – oszczędności powstałe w wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, nieprzyznanie przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaplanowanej w 2016 r. dotacji celowej dla FAPA pełniącej funkcję Jednostki Centralnej Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich wysokości 2.500 tys. zł;
- w części 35 – Rynki rolne – niższe od planowanych o kwotę 5.280,3 tys. zł wydatki ARR.

I filar WPR

Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich na realizację I filara WPR – w ramach części, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi – dokonywane były w 2016 r. w częściach 33 – Rozwój wsi i 35 – Rynki rolne i wyniosły łącznie 22.897.668,9 tys. zł, tj. 98,7% kwoty planu po zmianach w wysokości 23.204.442 tys. zł.

⁵⁶ Załącznik nr 15 określony w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 października 2016 r. o zmianie ustawy budżetowej na 2016 r. Plan dochodów dla WPR ustalony został w części 87 – Dochody budżetu środków europejskich i części 77 – Dochody budżetu państwa (Dz. U. poz. 1759).

⁵⁷ Limit wkładu publicznego dla WPR określony został w tabeli nr 2 zał. 16 do ustawy budżetowej na 2016 r.

⁵⁸ Wkład budżetu państwa dotyczy wydatków realizowanych w ramach paragrafów klasyfikacji budżetowej oznaczonych czwartą cyfrą „8” i „9”.

⁵⁹ Wydatki na WPR określone zostały w tabeli 2 zał. 15 do ustawy budżetowej na 2016 r.

⁶⁰ W ramach budżetu państwa rozumianego jako budżet krajowy, tj. paragrafów klasyfikacji budżetowej oznaczonych czwartą cyfrą „8” i „9”.

Wydatki budżetu państwa w ramach I filara WPR wyniosły ogółem 534.117,1 tys. zł, tj. 97% kwoty planu po zmianach w wysokości 550.762 tys. zł. Wydatki budżetu środków europejskich w ramach I filara WPR wyniosły ogółem 22.363.551,8 tys. zł, tj. 98,7% kwoty planu po zmianach w wysokości 22.653.680 tys. zł.

Łączne wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich w ramach I filara WPR w części 33 – Rozwój wsi były realizowane z przeznaczeniem na płatności dokonywane przez ARiMR i wyniosły 21.585.113,6 tys. zł (98,6% kwoty planu po zmianach w wysokości 21.884.801 tys. zł).

Wydatki z budżetu państwa w ramach tej części wyniosły 354.122,8 tys. zł (95,9% kwoty planu po zmianach) i zostały przeznaczone w szczególności na:

- płatności uzupełniające – 256.107,7 tys. zł,
- pomoc dla grup producentów na wstępne pozwolenia – 98.013,7 tys. zł.

Wydatki z budżetu środków europejskich w części 33 – Rozwój wsi wyniosły 21.230.990,8 tys. zł (tj. 98,7% kwoty planu po zmianach) i były wykorzystane w szczególności na finansowanie:

- systemu jednolitej płatności obszarowej – 7.776.787,8 tys. zł,
- płatności z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska – 6.600.501,3 tys. zł,
- dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją – 3.421.395,9 tys. zł,
- płatności dodatkowej (redystrybucyjnej) – 1.560.141,2 tys. zł,
- system małych gospodarstw – 1.156.324,5 tys. zł,
- płatności dla młodych rolników – 418.978,1 tys. zł.

Łączne wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich na realizację I filara WPR w części 35 – Rynki rolne były realizowane przez ARR i wyniosły 1.312.555,3 tys. zł (99,5% kwoty planu po zmianach w wysokości 1.319.641 tys. zł).

Wydatki z budżetu państwa w tej części wyniosły 179.994,3 tys. zł (99,3% kwoty planu po zmianach w wysokości 181.339 tys. zł) i zostały przeznaczone m.in. na finansowanie:

- zapobiegania zakłóceniom i sytuacjom kryzysowym na rynku – 122.804,2 tys. zł,
- programów działań informacyjnych i promocyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych – 21.554,6 tys. zł,
- programu wsparcia rynku produktów pszczelich – 10.866,8 tys. zł,
- programu *Owoce i warzywa w szkole* – 10.108,2 tys. zł.

Wydatki z budżetu środków europejskich w części 35 – Rynki rolne wyniosły 1.132.561 tys. zł (tj. 99,5% kwoty planu po zmianach) i były wykorzystane m.in. na finansowanie:

- zapobiegania zakłóceniom i sytuacjom kryzysowym na rynku – 700.481,5 tys. zł,
- interwencji na rynku mleka i przetworów mlecznych – 253.627 tys. zł,
- programu *Owoce i warzywa w szkole* – 74.126 tys. zł,
- programu *Mleko w szkole* – 42.012 tys. zł,
- programów działań informacyjnych i promocyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych – 35.162,1 tys. zł,
- wsparcia rynku produktów pszczelich – 10.866,8 tys. zł,
- dopłat do prywatnego przechowywania produktów rolnych i spożywczych – 9.974 tys. zł.

Procedura zamknięcia pomocy w ramach PROW 2007–2013

W 2016 r. Komisja Europejska dokonała zamknięcia Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013. Decyzją wykonawczą z dnia 30 listopada 2016 r.⁶¹ Komisja ustaliła wysokość salda końcowego rachunków dla Polski w kwocie 654.646,4 tys. euro, tj. 2.890.722,1 tys. zł (kwotę przeliczono zgodnie z tabelą nr 244/A/NBP/2016 z dnia 19 grudnia 2016 r. przyjmując średni kurs euro 4,4157 zł). Kwota ta została przekazana Polsce przez KE w dniu 19 grudnia 2016 r. Limit środków PROW 2007–2013 w wysokości 72.165.875,8 tys. zł został zrealizowany w kwocie 74.288.860,2 tys. zł, tj. w 102,9%, w tym środki UE zrealizowano w kwocie 55.684.493,9 tys. zł (tj. w 100,3% ustalonego limitu). Komisja zaakceptowała ww. wykonanie limitów.

Wdrażanie perspektywy finansowej na lata 2014–2020, w tym zaawansowanie realizacji PROW 2014–2020

W 2016 r. na realizację PROW 2014–2020 wydatkowano (łącznie z wyprzedzającą pomocą techniczną) 3.913.707,2 tys. zł, tj. 89,9% planu po zmianach w kwocie 4.351.080,2 tys. zł, z tego:

- wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 2.337.835,2 tys. zł, tj. 90% kwoty planu po zmianach w kwocie 2.596.971 tys. zł,
- wydatki budżetu państwa 1.575.872 tys. zł, tj. 89,8% kwoty planu po zmianach w kwocie 1.754.109,2 tys. zł.

W ramach części 33 – Rozwój wsi na realizację płatności PROW 2014–2020 przez ARiMR zaplanowano w 2016 r. 4.263.786,3 tys. zł (z tego wydatki z budżetu środków europejskich – 2.596.971 tys. zł i wydatki z budżetu państwa – 1.666.815,3 tys. zł). W 2016 r. wydatkowano 3.847.939,7 tys. zł (tj. 90,2% kwoty planu po zmianach), z tego:

- wydatki z budżetu środków europejskich wyniosły 2.337.835,2 tys. zł (tj. 90% kwoty planu po zmianach),
- wydatki ze środków budżetu państwa – 1.510.104,5 tys. zł (tj. 90,6% planu po zmianach).

Pozostała kwota planu po zmianach w zakresie wydatków budżetowych na realizację PROW 2014–2020, tj. 87.239,9 tys. zł, została zaplanowana na pomoc techniczną realizowaną w części 32 – Rolnictwo (MRiRW, Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza), w części 33 – Rozwój wsi (ARiMR, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, WODR, Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa – FAPA) i w części 35 – Rynki rolne (ARR). Wykonanie tych wydatków wyniosło 65.767,5 tys. zł, tj. 75,3% zaplanowanej kwoty.

W 2016 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako Instytucja Zarządzająca PROW 2014–2020 realizował obowiązki wynikające z przyjętego w dniu 24 lutego 2016 r. przez Radę Ministrów Planu działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2014–2020. Dane dotyczące wdrażania Programu przekazywano kwartalnie do Ministerstwa Rozwoju. Opracowano i wydano w postaci uchwał Komitetu Monitorującego PROW 2014–2020 kryteria wyboru operacji dla jednego działania i czterech typów operacji. Zlecono i dokonano odbioru badania pn. *Ocena ex-ante celowości zastosowania instrumentów finansowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020*, z którego wnioski i propozycje są aktualnie analizowane.

Ponadto w wyniku analizy PROW 2014–2020 w 2016 r. IZ zaproponowała zmiany Programu i przesłała je 15 listopada 2016 r. do KE. Zmiany dotyczyły wprowadzenia do Programu rozwiązań na rzecz działań

⁶¹ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2016/2113 z dnia 30 listopada 2016 r. w sprawie rozliczenia rachunków agencji płatniczych państw członkowskich dotyczących wydatków finansowanych przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ostatnim roku realizacji programu dla okresu programowania 2007–2013 EFRROW (16 października 2014 r. – 31 grudnia 2015 r.), notyfikowana jako dokument nr C(2016)7690 (Dz. Urz. UE L 327 z 2.12.2016, str. 79).

wspierających ograniczenie skutków wystąpienia przypadków afrykańskiego pomoru świń na terenie Polski i zostały zatwierdzone przez KE. W dniu 28 grudnia 2016 r. IZ przekazała KE kolejną propozycję modyfikacji PROW 2014–2020 zakładającą m.in. wprowadzenie zmian ukierunkowanych na zwiększenie efektywności oraz przyspieszenie realizacji tego Programu.

Trwały prace nad pozostałymi aktami prawnymi niezbędnymi do realizacji działań PROW 2014–2020. Według stanu na 27 lutego 2017 r. do wydania pozostało sześć rozporządzeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu:

- przyznawania wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020;
- przyznawania pomocy finansowej na operacje w ramach poddziałania „Wsparcie dla szkolenia doradców” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz warunków i trybu jej wypłaty;
- przyznawania wypłaty pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie korzystania z usług doradczych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz warunków i trybu jej wypłaty;
- przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności” oraz poddziałania „Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych” w ramach działania „Transfer wiedzy i działalność informacyjna” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020;
- warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej” oraz w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury” objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego, Inwestycje obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej);
- przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Do końca 2016 r. w ramach PROW 2014–2020, w szczególności w związku z przedłużającym się procesem legislacyjnym, nie uruchomiono trzech działań:

- *Transfer wiedzy i działalność informacyjna,*
- *Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw,*
- *Współpraca,*

oraz czterech typów operacji:

- *Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej,*
- *Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego,*

- Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne,
- Kształtowanie przestrzeni publicznej.

W 2016 r. ARiMR uzyskała akredytację jako agencja płatnicza w zakresie uruchamiania środków w ramach PROW 2014–2020 w odniesieniu do typów operacji: *Restrukturyzacja małych gospodarstw* oraz *Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa*⁶². Agencja nie posiada jeszcze akredytacji w zakresie poddziałania *Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof*, operacji typu *Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej* oraz działania *Współpraca*. Za przeprowadzenie akredytacji Agencji odpowiada Ministerstwo Finansów. W dniu 30 grudnia 2016 r. dokonano zmiany umowy na przeprowadzenie audytu akredytacyjnego agencji płatniczej PROW 2014–2020 w zakresie nowych instrumentów wsparcia, zawartej między Ministrem Finansów a wykonawcą audytu, polegającej na przedłużeniu terminu jego realizacji do dnia 31 grudnia 2017 r. Powodem braku akredytacji agencji płatniczej dla operacji *Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej* jest fakt, że audyt akredytacyjny jeszcze się nie zakończył, natomiast w przypadku pozostałych instrumentów audyt akredytacyjny jeszcze się nie rozpoczął, gdyż Agencja nie zgłosiła gotowości do poddania się takiemu badaniu.

Kwota zadeklarowanych wydatków z budżetu UE przez ARiMR w ramach PROW 2014–2020, poniesionych do dnia 31 grudnia 2016 r., wyniosła 685.635,2 tys. euro. Po uwzględnieniu zaliczki z KE w kwocie 260.926,7 tys. euro, wykorzystanie alokacji na 2014 r. ustalonej w kwocie 1.569.517,6 tys. euro pomniejszonej o wysokość rezerwy wykonania w kwocie 94.171,1 tys. euro wyniosło na koniec 2016 r. 64,2%. Niski stopień wykorzystania alokacji Programu na koniec 2016 r. wynikał ze stopniowego procesu uruchamiania kolejnych instrumentów wsparcia w ramach Programu, specyfiki płatności w ramach działań o charakterze wieloletnim oraz przesunięć pomiędzy momentem przyznania pomocy a zakończenia realizacji i rozliczenia operacji o charakterze inwestycyjnym.

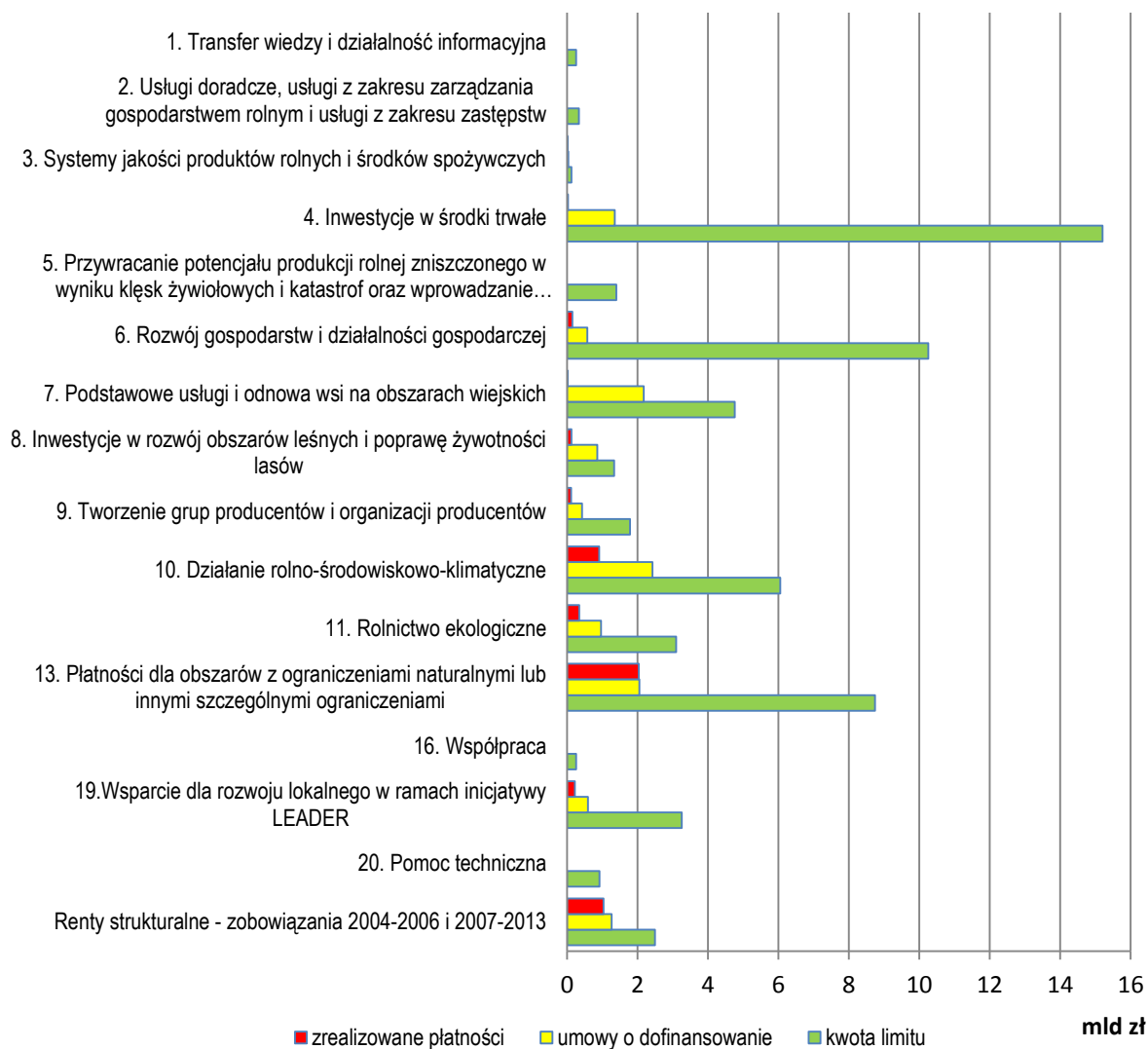
Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. (narastająco od początku realizacji Programu, tj. od 2014 r.)⁶³ kwota pomocy, o którą wnioskowali beneficjenci PROW 2014–2020 wyniosła 19.116.227,4 tys. zł, kwota wynikająca z zawartych umów i wydanych decyzji o przyznaniu pomocy – 12.713.081,1 tys. zł (21,1% limitu środków PROW 2014–2020 w wysokości 60.249.580,6 tys. zł⁶⁴), a kwota zrealizowanych płatności – 4.988.427,5 tys. zł, tj. 8,3% limitu.

Wykres 1. Wartość podpisanych umów, wydanych decyzji oraz realizacja płatności w ramach PROW 2014–2020 do dnia 31 grudnia 2016 r. z uwzględnieniem poszczególnych działań (w mld zł).

⁶² Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 września 2016 r. w sprawie przyznania Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa akredytacji jako agencji płatniczej (Dz. U. poz. 1439, ze zm.).

⁶³ Na podstawie sprawozdania rocznego ARiMR z realizacji PROW 2014–2020 za rok 2016.

⁶⁴ Limit środków PROW 2014–2020 w wysokości 13.612.211,4 tys. euro został przeliczony według kursu 4,4299 zł/euro.

Źródło: Dane z kontroli NIK w MRiRW.

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W części 32 – Rolnictwo w 2016 r. realizowane były zadania w pięciu funkcjach (3. Edukacja, wychowanie i opieka, 9. Kultura i dziedzictwo narodowe, 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic, 21. Polityka rolna i rybacka, 22. Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna), ośmiu zadaniach, 24 podzadaniach, 52 działaniach.

W części 33 – Rozwój wsi w 2016 r. realizowane były zadania w czterech funkcjach (5. Ochrona praw i interesów Skarbu Państwa, 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic, 21. Polityka rolna i rybacka, 22. Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna), siedmiu zadaniach, 12 podzadaniach, 28 działaniach.

W części 35 – Rynki rolne w 2016 r. realizowane były zadania w czterech funkcjach (6. Polityka gospodarcza kraju, 11. Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic, 21. Polityka rolna i rybacka, 22. Koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna), pięciu zadaniach, siedmiu podzadaniach, 19 działaniach.

Szczegółowym badaniem objęto dwa zadania: 21.5. – Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności oraz 21.3. – Ochrona zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz zdrowia publicznego, w ramach funkcji 21. – Polityka rolna i rybacka.

Wydatki budżetowe na realizację zadania 21.5. zaplanowane i realizowane były w ramach trzech części: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi i 35 – Rynki rolne, natomiast zadanie 21.3. w dwóch częściach: 32 – Rolnictwo oraz 33 – Rozwój wsi.

Badanie wykazało, że pod względem prawidłowości określenia celów i mierników realizacji zadań oraz ich monitoringu, przyjęte dla tych zadań cele i mierniki wynikające z układu budżetu zadaniowego zostały określone zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2016⁶⁵.

Wartości mierników realizacji celów dla zadania 21.5. – *Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności* były następujące:

- w części 33 – Rozwój wsi – *odsetek wypłaconych w terminie płatności bezpośrednich* wyniósł 98,7 (plan 99,6),
- w części 35 – Rynki rolne – *udział eksportu produktów rolno-spożywczych w eksporcie ogółem w %* wyniósł 13,1 (plan 13,4).

W części 32 – Rolnictwo nie osiągnięto poziomu planowanego miernika dotyczącego powierzchni ubezpieczonych upraw w stosunku do powierzchni gruntów ornych w % (plan 25, realizacja 16,9). Niepełne wykonanie miernika związane było z mniejszą liczbą zawartych umów ubezpieczenia upraw rolnych oraz mniejszą powierzchnią ubezpieczonych upraw rolnych w stosunku do zaplanowanej.

Wartości mierników realizacji celów dla zadania 21.3. – *Ochrona zdrowia i dobrostanu zwierząt oraz zdrowia publicznego* były następujące:

- w części 32 – Rolnictwo – *liczba uzgodnionych świadectw zdrowia na towary wysyłane do krajów trzecich w stosunku do ogólnej liczby intencji eksportowych zgłaszanych przez polskich przedsiębiorców (w %)* wyniosła 43 (plan po zmianach 25), osiągnięcie wyższej wartości miernika, w stosunku do planowanej, było spowodowane wykryciem afrykańskiego pomoru świń (ASF) na terytorium Polski w 2014 r.; w związku z powyższym zaistniała konieczność pilnego uruchamiania dla mięsa wieprzowego nowych rynków zbytu poza UE i zintensyfikowania działań również w 2016 r.; dodatkowo w grudniu 2016 r. na terytorium kraju zanotowano ogniska wysoce zjadliwej grypy ptaków podtypu H5N8;
- w części 33 – Rozwój wsi – *poziom spójności danych w systemie Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (%)* wyniósł: bydło 91,49, owce 94,57, kozy 90,65, świnie 84,28 (plan po zmianach: bydło 91, owce 94, kozy 90, świnie 80), przyczynami osiągnięcia wyższego poziomu mierników, w stosunku do zaplanowanych, były m.in.: zwiększenie liczby kontroli na miejscu i aktualizacja bazy Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ) po kontroli, dostosowanie i cykliczne udostępnienie zagregowanych do producenta wykazów nieprawidłowości w bazie danych IRZ.

Monitoring osiągnięcia stopnia ustalonych celów poszczególnych zadań budżetowych przez MRiRW prowadzony był w Ministerstwie systematycznie m.in. na podstawie otrzymywanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi od jednostek podległych i nadzorowanych sprawozdań budżetowych sporządzanych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym, tj. na podstawie sprawozdań Rb-BZ1 – półroczne/roczne sprawozdanie z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym oraz Rb-BZ2 – półroczne/roczne sprawozdanie z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego/agencji wykonawczej/instytucji gospodarki budżetowej/państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym oraz zgłaszanych przez jednostki należące do sektora finansów publicznych zapotrzebowań na dotację, tj. środki budżetowe w układzie zadaniowym, miesięcznych danych GUS, informacji komórek organizacyjnych właściwych dla realizacji działań objętych miernikami.

⁶⁵ Dz. U. poz. 955, ze zm. – nieaktualne z dniem 26 marca 2016 r.

Efekty rzeczowe prowadzonej działalności w ramach WPR

Instrumentem wsparcia I filara WPR o największym wymiarze finansowym były płatności bezpośrednie, w tym jednolita płatność obszarowa oraz płatność na zazielenienie zrealizowane z budżetu środków europejskich odpowiednio w kwotach: 7.776.787,8 tys. zł oraz 6.600.501,3 tys. zł.

W kampanii roku 2016 płatności bezpośrednie wypłacane z budżetu środków europejskich otrzymało:

- system dla małych gospodarstw – 684.241 beneficjentów,
- płatność za zazielenienie – 643.940 beneficjentów,
- jednolita płatność obszarowa (JPO) – 641.741 beneficjentów,
- płatność dodatkowa (redystrybucyjna) – 604.247 beneficjentów,
- dobrowolne wsparcie związane z produkcją – 373.975 beneficjentów,
- płatności dla młodego rolnika – 71.148 beneficjentów,
- pozostałe płatności – 32.899 beneficjentów.

W 2016 r. wypłacano również płatności z kampanii 2015 r., w ramach których skorzystało:

- płatność za zazielenienie – 1.095.800 beneficjentów,
- JPO – 1.093.235 beneficjentów,
- płatność dodatkowa – 898.203 beneficjentów,
- dobrowolne wsparcie związane z produkcją – 491.497 beneficjentów,
- płatności dla młodego rolnika – 87.533 beneficjentów,
- pozostałe płatności – 406.848 beneficjentów.

W latach 2014–2016 w ramach PROW 2014–2020 realizowano płatności w 11 działaniach na rzecz 934.857 beneficjentów. Do końca 2016 r. w ramach działań:

- *Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych, poddziałanie Wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości (zobowiązania 2014–2020)* zrealizowano płatności dla 62 beneficjentów. Największy odsetek wydanych decyzji o przyznaniu płatności dotyczył wytwarzania produktów z grupy owoce świeże lub przetworzone (53%). Z tytułu zobowiązań 2007–2013 do końca 2016 r. zrealizowano płatności na rzecz 7.228 różnych beneficjentów. Blisko 73% płatności dotyczyło uczestników systemu rolnictwa ekologicznego. Szacunkowa wartość produkcji wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności wyniosła 493.431,5 tys. zł, w tym 68% stanowiła integrowana produkcja roślin;
- *Inwestycje w środki trwałe* zrealizowano płatności na rzecz 75 beneficjentów, w tym w poddziałaniu *Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych* zrealizowano płatności związane z dofinansowaniem 59 operacji oraz zakończono realizację 20 operacji. W ramach poddziałania *Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój* zrealizowano płatności związane z dofinansowaniem 12 operacji;
- *Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej*, w poddziałaniu *Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników* zrealizowano płatności na rzecz 1.874 młodych rolników;
- *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich*, w poddziałaniu *Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii* zrealizowano płatności związane z dofinansowaniem 40 operacji na rzecz 33 beneficjentów oraz zakończono realizację 31 operacji;
- *Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów* zrealizowano (na podstawie wydanych decyzji PROW 2014–2020 oraz wniosków kontynuacyjnych PROW 2007–2013) płatności otrzymało 15.331 beneficjentów, w tym 92% płatności dotyczyło premii na utrzymanie zalesionych powierzchni, a pozostałe 8% płatności związanych z wsparciem na zalesienie. Zrealizowane do dnia

31 grudnia 2016 r. płatności związane były z przyznaniem pomocy wynikającej z zalesienia gruntów o powierzchni 71.243,06 ha;

- *Tworzenie grup i organizacji producentów* zrealizowano płatności dla 647 grup producentów rolnych (obejmujących 8.557 członków). Wartość netto produkcji sprzedanej przez grupy producentów rolnych, które otrzymały płatności w ramach PROW 2014–2020 wyniosła 4.649.407,5 tys. zł, a średnia wartość netto produkcji sprzedanej przez grupę – 6.898,2 tys. zł;
- *Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne* – płatności przekazano 68.796 beneficjentom. Wsparciem objęta została powierzchnia wynosząca 1.318.330 ha użytków rolnych⁶⁶ oraz średnioroczna liczba zwierząt w gospodarstwach – 65.885,67 sztuk fizycznych;
- *Rolnictwo ekologiczne* – kwota płatności została przekazana 21.282 beneficjentom. Wsparciem objęta została powierzchnia wynosząca 423.277 ha użytków rolnych⁶⁷;
- *Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami* – płatności zrealizowano na rzecz 765.682 beneficjentów. Wsparciem w ramach działania zostało objętych 10.546.525 ha użytków rolnych. Pomoc finansowa została skierowana głównie (89%) do gospodarstw położonych na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania typu nizinnego (stref nizinnych I i II), 6% zrealizowanego wsparcia finansowego w ramach działania trafiło do gospodarstw zakwalifikowanych do obszarów ze specyficznymi utrudnieniami, pozostałe 5% zrealizowanej kwoty płatności przekazano gospodarstwu znajdującym się na gruntach wyznaczonych jako ONW typu górskiego;
- *Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER* – dofinansowano 638 operacji i zrealizowano płatności na rzecz 372 beneficjentów;
- *Wcześniejsza emerytura* – zrealizowano (z tytułu zobowiązań podjętych w ramach PROW 2007–2013 i PROW 2004–2006) płatności z tytułu świadczeń emerytalnych dla 53.448 beneficjentów.

3. Sprawozdania

3.1. W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi kontrolą objęto sporządzanie następujących rocznych i łącznych sprawozdań za 2016 r. przez dysponenta części, a także sprawozdań jednostkowych dysponenta części i dysponenta III stopnia pod względem prawidłowości (części 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi i 35 – Rynku rolne) oraz pod względem rzetelności (w części 33 – Rozwój wsi):

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),

⁶⁶ Wielkość fizycznego obszaru objętego wsparciem (bez sumowania powierzchni objętej jednoczesnym wsparciem w ramach niewykluczających się pakietów) wyniosła 1.187.815 ha.

⁶⁷ Wielkość fizycznego obszaru objętego wsparciem (bez sumowania powierzchni objętej jednoczesnym wsparciem w ramach niewykluczających się pakietów) wyniosła 422.900 ha.

- rocznych sprawozdań z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2016 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone na podstawie sprawozdań jednostkowych własnych i podległych jednostek. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych dysponenta części i dysponenta III stopnia w MRiRW były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. System kontroli zarządczej zapewniał kontrolę prawidłowości (a w części 33 – Rozwój wsi również rzetelności) sporządzonych sprawozdań budżetowych. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

W ramach przeprowadzonej kontroli ksiąg rachunkowych dla części 33 – Rozwój wsi, stanowiących podstawę sporządzenia jednostkowych sprawozdań budżetowych oraz w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2016 r. dysponenta części, nie zidentyfikowano nieprawidłowości. Sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych dotyczące części 33 – Rozwój wsi zostały sporządzone rzetelnie i przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań.

3.2. W wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. przeprowadzonej w Głównym Inspektoracie Weterynarii w Warszawie ustalono, że dane wykazane w rocznych sprawozdaniach budżetowych i kwartalnych sprawozdaniach w zakresie operacji finansowych były zgodne z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej, z wyjątkiem danych w zakresie zaangażowania wydatków i zobowiązań na koniec 2016 r. prezentowanych w sprawozdaniu Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

Kwota zaangażowanie wydatków ujęta w księgach rachunkowych GIW na koncie pozabilansowym 998 – Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego była niższa o 1.580,7 tys. zł w stosunku do danych wykazanych w sprawozdaniu Rb-28.

Kwota zobowiązań wykazana w ewidencji księgowej na kontach rozrachunkowych była niższa od kwoty zobowiązań wykazanej w sprawozdaniu Rb-28 o 19,6 tys. zł.

Stanowiło to naruszenie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

W wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. przeprowadzonej w Granicznym Inspektoracie Weterynarii w Warszawie ustalono, że dane wykazane w rocznych sprawozdaniach budżetowych i kwartalnych sprawozdaniach w zakresie operacji finansowych były zgodne z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej.

3.3. W trakcie kontroli wykonania planów finansowych ARiMR i ARR ustalono, że w danych uzupełniających poz. 1 części C sprawozdań z wykonania planów finansowych (Rb-40 za IV kwartał 2016 r.) wykazano zobowiązania, które nie wynikały z wymienionych w tych sprawozdaniach tytułów. Na zobowiązania te powinny składać się zobowiązania z tytułu papierów wartościowych, kredytów i pożyczek, depozytów i zobowiązań wymagalnych. Według sprawozdań Rb-Z za IV kwartał 2016 r. zobowiązania z powyższych tytułów na koniec 2016 r. w Agencjach nie wystąpiły.

4. Księgi rachunkowe

Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych dysponenta części 33 – Rozwój wsi przeprowadzono na próbie 52 dowodów księgowych o wartości 2.215.348,8 tys. zł dotyczących dochodów i wydatków wylosowanych z wykorzystaniem metody monetarnej. Stwierdzono, że dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem formalnym, a operacje gospodarcze udokumentowane tymi dowodami właściwie ujęto w księgach rachunkowych. W wyniku badania ksiąg nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Ustalenia innych kontroli

Kontrola P/16/042 *Fundusze promocji produktów rolno-spożywczych*⁶⁸

Celem kontroli była ocena realizacji zadań finansowanych z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych mających na celu promowanie i wspieranie spożycia i eksportu krajowych produktów rolno-spożywczych.

W ocenie NIK, zadania finansowane z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych ustalone przez komisje zarządzające mieściły się w zakresie celów i działań określonych ustawą z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych⁶⁹. Cele zadań informacyjnych i promocyjnych formułowane były w sposób ogólny, niejednokrotnie bez określenia mierników oczekiwanych rezultatów, co powodowało, że nie zawsze można było ocenić efekty wykonanych zadań. Funkcjonowanie funduszy promocji przyczyniło się znacząco do wzrostu wykorzystania środków pochodzących z budżetu UE na programy informacyjne i promocyjne, a także do utrzymania dodatniego salda w handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi monitorował stan wykorzystania środków UE oraz wyniki handlu zagranicznego. Nadzorował również działalność Agencji w zakresie obsługi funduszy promocji poprzez analizę dokumentów planistycznych i sprawozdawczych oraz wyników kontroli w ARR. W celu korzystniejszego wykorzystania środków funduszy, a także efektywniejszego prowadzenia działań wspierających krajowych producentów żywności Najwyższa Izba Kontroli wniosła do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o:

- opracowanie i wdrożenie długookresowej strategii promocji polskiej żywności, uwzględniającej wspólne cele branż oraz ich specyfikę;
- podjęcie działań mających na celu określenie w ustawie o funduszach promocji sposobu ustalania wysokości wpłat na Fundusz Promocji Mleka i ich dokonywania na zasadach przewidzianych dla pozostałych funduszy promocji.

Kontrola P/16/044 *Wsparcie pszczelarstwa w Polsce*⁷⁰

Celem kontroli była ocena działań na rzecz pszczelarstwa z uwzględnieniem szczególnej roli pszczół w rolnictwie, w szczególności polityka państwa w zakresie ochrony i wsparcia pszczelarstwa w stosunku do problemów w sektorze pszczelarskim oraz realizacja i nadzór nad wykonaniem postulatów zainteresowanych organizacji i instytucji zawartych w programach powstałych na rzecz pszczelarstwa.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na rzecz wsparcia pszczelarstwa w Polsce.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach tych działań:

- opracował i przekazał Komisji Europejskiej do zatwierdzenia Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2013/14; 2014/15; 2015/16;
- współpracował z organizacjami i instytucjami zajmującymi się tematyką pszczelarską przy opracowywaniu projektu Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce;
- opracowywał programy mające na celu wsparcie pszczelarstwa i nadzorował ich realizację przez instytucje badawcze;
- wprowadził obowiązkowy monitoring stosowanych środków ochrony roślin oraz gromadził informacje na temat zatrucia pszczół tymi środkami;

⁶⁸ Informacja o wynikach kontroli *Fundusze Promocji produktów rolno-spożywczych*, Warszawa luty 2017 r. KRR.410.002.00.2016, Nr ewid.185/2016/P/16/042/KRR.

⁶⁹ Dz. U. z 2015 r. poz. 2122, ze zm.

⁷⁰ Informacja o wynikach kontroli w trakcie opracowania.

- podejmował działania promujące pszczelarstwo z uwzględnieniem rozpowszechnienia wiedzy wśród młodych ludzi;
- prawidłowo dysponował środkami finansowymi w ramach programów mających na celu wsparcie pszczelarstwa oraz dla instytutów realizujących badania w tym zakresie;
- monitorował realizację celów i zadań określonych w programach wsparcia pszczelarstwa;
- właściwie nadzorował wywiązywanie się Agencji Rynku Rolnego, Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt i instytutów badawczych z zadań dotyczących pszczelarstwa realizowanych przez te instytucje.

V. Informacje dodatkowe

Do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zostało skierowane wystąpienie pokontrolne z dnia 26 kwietnia 2017 r., zawierające ocenę kontrolowanej działalności po kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w piśmie z dnia 12 maja 2017 r. nie wniósł zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego oraz poinformował NIK o zintensyfikowaniu działań w celu prawidłowego gospodarowania środkami publicznymi w częściach budżetowych, których jest dysponentem, a także prawidłowego ewidencjonowania należności i majątku trwałego Ministerstwa.

W wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. przeprowadzonej w Głównym Inspektoracie Weterynarii w Warszawie zostało skierowane wystąpienie pokontrolne z dnia 31 marca 2017 r. do Głównego Lekarza Weterynarii. W wystąpieniu NIK wniosła o wykazywanie w sprawozdaniach danych zgodnych z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Główny Lekarz Weterynarii w piśmie z dnia 13 kwietnia 2017 r. nie wniósł zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego oraz poinformował NIK o sposobie realizacji wniosku pokontrolnego i podjętych działaniach na rzecz wyeliminowania stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości.

W wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. przeprowadzonej w Granicznym Inspektoracie Weterynarii w Warszawie zostało skierowane wystąpienie pokontrolne z dnia 29 marca 2017 r. do Granicznego Lekarza Weterynarii w Warszawie. Graniczny Lekarz Weterynarii w Warszawie w piśmie z dnia 18 kwietnia 2017 r. nie wniosła zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego oraz poinformowała o zaktualizowaniu procedur wewnętrznych w zakresie zamówień publicznych.

Załączniki

Załącznik 1. Dochody budżetu państwa w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne

Lp.	Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa budżetowa na 2016 r. ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem części 32, 33, 35	1 537 707,3	912 133,0	1 414 107,4	92,0	155,0
I.	Część 32 – Rolnictwo	42 099,0	31 613,0	42 612,3	101,2	134,8
1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	31 665,7	22 643,0	32 207,0	101,7	142,2
1.1.	Rozdział 01011 – Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza	9 832,0	7 879,0	10 141,9	103,2	128,7
	§ 0690 – Wpływy z różnych opłat	9 509,3	7 645,0	9 708,4	102,1	127,0
1.2.	Rozdział 01013 – Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych	5 602,6	3 600,0	5 147,4	91,9	143,0
	§ 0690 – Wpływy z różnych opłat	4 352,4	3 600,0	4 994,2	114,7	138,7
1.3.	Rozdział 01015 – Postęp biologiczny w produkcji roślinnej	103,8		35,4	34,1	x
	§ 2910 – Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	103,5		35,4	34,2	x
1.4.	Rozdział 01019 – Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt	4 017,0	3 840,0	3 957,2	98,5	103,1
	§ 0830 – Wpływy z usług	2 613,9	2 450,0	2 503,6	95,8	102,2
1.5.	Rozdział 01020 – Postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej	480,9		86,6	18,0	x
	§ 2910 – Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	414,9		74,6	18,0	x
1.6.	Rozdział 01021 – Główny Inspektorat Weterynarii	94,8	100,0	112,1	118,2	112,1
	§ 0970 – Wpływy z różnych dochodów	57,4	60,0	61,2	106,6	102,0
1.7.	Rozdział 01026 – Dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich	305,4		573,4	187,8	x
	§ 2910 – Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	298,1		545,9	183,1	x
1.8.	Rozdział 01029 – Dopłaty do oprocentowania kredytów na cele rolnicze	4,0		3,9	97,5	x
	§ 0900 – Wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	3,2		3,0	93,8	x
1.9.	Rozdział 01032 – Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	31,5	34,0	17,2	54,6	50,6
	§ 0970 – Wpływy z różnych dochodów	30,2	15,0	15,4	51,0	102,7
1.10.	Rozdział 01035 – Graniczne inspektoraty weterynarii	10 715,8	7 190,0	11 699,7	109,2	162,7
	§ 0690 – Wpływy z różnych opłat	10 706,5	7 190,0	11 697,9	109,3	162,7
1.11.	Rozdział 01080 – Działalność badawczo-rozwojowa	85,3		96,2	112,8	x
	§ 0920 – Wpływy z pozostałych odsetek	80,2		91,4	114,0	x
1.12.	Rozdział 01095 – Pozostała działalność	392,6		336,0	85,6	x
	§ 0830 – Wpływy z usług	245,5		245,3	99,9	x
2.	Dział 050 – Rybołówstwo i rybactwo	0,8		0,0	x	x
2.1.	Rozdział 05009 – Rybołówstwo i przetwórstwo ryb	0,8		0,0	x	x
	§ 0909 – Wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	0,8		0,0	x	x

Lp.	Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa budżetowa na 2016 r. ¹⁾	Wykonanie		
			tys. zł			
1	2	3	4	5	6	7
3.	Dział 750 – Administracja publiczna	7 137,2	5 752,0	7 076,1	99,1	123,0
3.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	7 137,2	5 752,0	7 076,1	99,1	123,0
	§ 0690 – Wpływy z różnych opłat	4 035,5	3 000,0	3 440,3	85,3	114,7
4.	Dział 801 – Oświata i wychowanie	3 101,2	3 071,0	3 135,5	101,1	102,1
4.1.	rozdział 80130 – Szkoły zawodowe	3 101,2	3 071,0	3 135,5	101,1	102,1
	§ 0840 – Wpływy ze sprzedaży wyrobów	1 895,0	1 994,0	2 015,0	106,3	101,1
5.	Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	193,4	147,0	193,5	100,1	131,6
5.1.	Rozdział 85410 – Internaty i bursy szkolne	193,4	147,0	193,5	100,1	131,6
	§ 0750 – Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	142,6	111,0	101,9	71,5	91,8
6.	Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,7		0,2	28,6	x
6.1.	Rozdział 92116 – Biblioteki	0,7		0,2	28,6	x
	§ 0920 – Wpływy z pozostałych odsetek	0,7		0,2	28,6	x
II.	Część 33 – Rozwój wsi	1 155 966,7	811 205,0	1 096 095,9	94,8	135,1
1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	48 568,2		28 287,1	58,2	x
1.1.	Rozdział 01002 – Wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego	12,6		26,5	210,3	x
	§ 0580 – Wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	0,0		20,2	x	x
1.2.	Rozdział 01027 – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	43 360,5		24 964,4	57,6	x
	§ 2919 – Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	39 921,4		18 611,2	46,6	x
1.3.	Rozdział 01036 – Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich	1 328,7		938,5	70,6	x
	§ 0909 – Wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	692,9		523,3	75,5	x
1.4.	Rozdział 01037 – Płatności uzupełniające do gruntów rolnych	926,4		549,7	59,3	x
	§ 2919 – Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	777,5		425,3	54,7	x
1.5.	Rozdział 01038 – Rozwój obszarów wiejskich	1 588,9		921,1	58,0	x
	§ 2919 – Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	1 140,0		653,9	57,4	x
1.6.	Rozdział 01041 – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013	1 351,0		886,7	65,6	x
	§ 2918 – Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	1 151,0		712,7	61,9	x
1.7.	Rozdział 01095 – Pozostała działalność	0,1		0,2	200,0	x
	§ 0690 – Wpływy z różnych opłat	0,0		0,2	x	x
2.	Dział 700 – Gospodarka mieszkaniowa	1 107 393,7	811 200,0	1 067 795,1	96,4	131,6
2.1.	Rozdział 70012 – Agencja Nieruchomości Rolnych	1 107 393,7	811 200,0	1 067 795,1	96,4	131,6
	§ 0970 – Wpływy z różnych dochodów	1 084 746,7	809 800,0	1 044 403,7	96,3	129,0

Lp.	Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa budżetowa na 2016 r. ¹⁾	Wykonanie		
			tys. zł			
1	2	3	4	5	6	7
3.	Dział 750 – Administracja publiczna	4,8	5,0	13,7	285,4	274,0
3.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	4,8	5,0	13,7	285,4	274,0
	§ 0970 – Wpływy z różnych dochodów	4,8	5,0	13,7	285,4	274,0
III.	Część 35 – Rynki rolne	339 641,6	69 315,0	275 399,2	81,1	397,3
1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	71 996,4	69 312,0	73 179,2	101,6	105,6
1.1.	Rozdział 01023 – Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych	455,2	300,0	481,3	105,7	160,4
	§ 0690 – Wpływy z różnych opłat	425,5	300,0	397,8	93,5	132,6
1.2.	Rozdział 01040 – Opłaty cukrowe	71 541,2	69 012,0	72 697,9	101,6	105,3
	§ 8500 – Wpływy z opłat cukrowych	71 541,2	69 012,0	72 693,9	101,6	105,3
2.	Dział 500 – Handel	267 636,5		202 205,0	75,6	x
2.1.	Rozdział 50002 – Agencja Rynku Rolnego	267 636,5		202 205,0	75,6	x
	§ 0580 – Wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	77,8		180 372,3	231 841,0	x
3.	Dział 750 – Administracja publiczna	8,7	3,0	15,0	172,4	500,0
3.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	8,7	3,0	15,0	172,4	500,0
	§ 0970 – Wpływy z różnych dochodów	0,9	1,0	12,4	1377,8	1 240,0

Dane na podstawie rocznych sprawozdań Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wyszczególnionymi znaczącymi dla rozdziału paragrafami klasyfikacji budżetowej.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2016 znowelizowana 20 października i 15 grudnia 2016 r.

Załącznik 2. Wydatki budżetu państwa w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne

Lp.	Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa budżetowa na 2016 r. ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem części 32, 33, 35	5 991 684,8	4 434 600	5 539 889,7	5 091 604,2	85,0	114,8	91,9
I.	Część 32 – Rolnictwo	857 506,5	798 175	939 630,6	915 177,1	106,7	114,7	97,4
1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	548 776,9	480 196	609 581,5	593 190,3	108,1	123,5	97,3
1.1.	Rozdział 01011 – Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza	46 214,0	47 154	51 805,6	47 002,8	101,7	99,7	90,7
	§ 4010 – Wynagrodzenia osobowe pracowników	23 770,7		25 108,9	25 108,9	105,6	x	100,0
1.2.	Rozdział 01013 – Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych	31 598,4	33 241	33 241,0	33 237,3	105,2	100,0	100,0
	§ 2840 – Dotacja celowa z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych	19 529,0		20 687,0	20 687,0	105,9	x	100,0
1.3.	Rozdział 01015 – Postęp biologiczny w produkcji roślinnej	13 986,1	17 140	16 223,0	15 741,3	112,5	91,8	97,0
	§ 2630 – Dotacja przedmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	8 288,6		9 172,0	8 941,5	107,9	x	97,5
1.4.	Rozdział 01017 – Ochrona roślin	4 001,8	6 500	5 455,1	4 519,0	112,9	69,5	82,8
	§ 2630 – Dotacja przedmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	4 001,8		5 355,1	4 519,0	112,9	x	84,4
1.5.	Rozdział 01018 – Rolnictwo ekologiczne	3 442,3	6 016	4 812,0	4 490,9	130,5	74,6	93,3
	§ 2630 – Dotacja przedmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	2 326,1		3 570,1	3 284,9	141,2	x	92,0
1.6.	Rozdział 01019 – Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt	13 128,9	13 820	13 510,0	13 225,8	100,7	95,7	97,9
	§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników	5 573,8		5 876,1	5 876,1	105,4	x	100,0
1.7.	Rozdział 01020 – Postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej	87 305,2	101 709	89 834,2	88 451,1	101,3	87,0	98,5
	§ 2630 – Dotacja przedmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	84 986,2		87 515,2	86 137,0	101,4	x	98,4
1.8.	Rozdział 01021 – Główny Inspektorat Weterynarii	11 860,9	14 567	14 348,3	13 893,7	117,1	95,4	96,8
	§ 4020 – Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	5 862,3		7 400,2	7 398,0	126,2	x	100,0
1.9.	Rozdział 01022 – Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego	163,3		207,0	138,6	84,9	x	67,0
	§ 4300 – Zakup usług pozostałych	163,3			138,6	84,9	x	x
1.10.	Rozdział 01026 – Doplaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich	173 177,0	100 717	208 029,9	207 029,9	119,5	205,6	99,5
	§ 2830 – Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	173 177,0		208 029,9	207 029,9	119,5	x	99,5
1.11.	Rozdział 01032 – Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	12 667,3	11 829	14 561,2	14 559,2	114,9	123,1	100,0
	§ 4020 – Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	3 343,7		3 596,3	3 596,3	107,6	x	100,0

Lp.	Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa	Budżet po	Wykonanie			
			budżetowa na 2016 r. ¹⁾	zmianach				
		tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.12.	Rozdział 01035 – Graniczne inspektoraty weterynarii	9 241,3	9 816	9 728,0	9 567,5	103,5	97,5	98,4
	§ 4020 – Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	5 926,7		6 225,3	6 222,9	105,0	x	100,0
1.13.	Rozdział 01079 – Pomoc zagraniczna	244,1				0,0	x	x
	§ 4300 – Zakup usług pozostałych	157,4				0,0	x	x
1.14.	Rozdział 01080 – Działalność badawczo-rozwojowa	76 218,9	52 004	82 651,0	77 099,3	101,2	148,3	93,3
	§ 2830 – Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	70 503,1		73 398,0	68 295,9	96,9	x	93,0
1.15.	Rozdział 01095 – Pozostała działalność	65 527,4	65 683	65 175,2	64 233,9	98,0	97,8	98,6
	§ 2830 – Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	57 327,8		59 317,5	59 059,0	103,0	x	99,6
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	113 623,1	111 044	111 313,2	105 771,7	93,1	95,3	95,0
2.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	113 623,1	111 044	111 313,2	105 771,7	93,1	95,3	95,0
	§ 4020 – Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej – BAB	24 578,0		25 398,3	25 394,2	103,3	x	100,0
3.	Dział 752 – Obrona narodowa	41,4	52	52,0	16,1	38,9	31,0	31,0
3.1.	Rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne	41,4	52	52,0	16,1	38,9	31,0	31,0
	§ 4300 – Zakup usług pozostałych – BAB	34,7			16,1	46,4	x	x
4.	Dział 801 – Oświata i wychowanie	163 844,1	173 682	184 691,8	182 252,9	111,2	104,9	98,7
4.1.	Rozdział 80130 – Szkoły zawodowe	161 297,2	171 406	182 551,5	180 134,2	111,7	105,1	98,7
	§ 4010 – Wynagrodzenia osobowe pracowników	84 171,1		87 000,5	86 900,8	103,2	x	99,9
4.2.	Rozdział 80146 – Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli	1 935,7	1 674	1 821,7	1 821,7	94,1	108,8	100,0
	§ 4010 – Wynagrodzenia osobowe pracowników	632,7		652,0	652,0	103,1	x	100,0
4.3.	Rozdział 80195 – Pozostała działalność	611,2	602	318,6	297,0	48,6	49,3	93,2
	§ 2120 – Dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na zadania bieżące realizowane przez powiat na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	295,6		250,0	232,4	78,6	x	93,0
5.	Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	25 581,0	26 813	27 604,1	27 558,1	107,7	102,8	99,8
5.1.	Rozdział 85410 – Internaty i bursy szkolne	25 581,0	26 813	27 604,1	27 558,1	107,7	102,8	99,8
	§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników	10 716,5		11 663,0	11 656,2	108,8	x	99,9
6.	Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	5 640,0	6 388	6 388,0	6 388,0	113,3	100,0	100,0
6.1.	Rozdział 92116 – Biblioteki	4 146,0	4 394	4 394,0	4 394,0	106,0	100,0	100,0
	§ 2550 – Dotacja podmiotowa z budżetu dla państwowej instytucji kultury	4 146,0		4 294,0	4 294,0	103,6	x	100,0
6.2.	Rozdział 92118 – Muzea	1 494,0	1 994	1 994,0	1 994,0	133,5	100,0	100,0
	§ 2480 – Dotacja podmiotowa z budżetu dla samorządowej instytucji kultury	1 494,0		1 994,0	1 994,0	133,5	x	100,0
II.	Część 33 – Rozwój wsi	4 696 129,2	3 186 418	4 017 346,8	3 619 474,2	77,1	113,6	90,1
1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	4 682 737,7	3 172 419	4 003 192,0	3 605 331,2	77,0	113,6	90,1
1.1.	Rozdział 01001 – Centrum Doradztwa Rolniczego	11 511,3	14 897	14 897,0	14 065,4	122,2	94,4	94,4

Lp.	Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa budżetowa na 2016 r. ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	§ 2840 – Dotacja celowa z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych	11 413,1		11 956,0	11 925,7	104,5	x	99,7
1.2.	Rozdział 01002 – Wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego	163 664,4	178 341	178 341,0	175 332,8	107,1	98,3	98,3
	§ 2840 – Dotacja celowa z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych	154 142,0		161 857,0	161 857,0	105,0	x	100,0
1.3.	Rozdział 01027 – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	4 505 461,0	2 976 437	3 807 476,3	3 415 749,2	75,8	114,8	89,7
	§ 2009 – Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ufp lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków klasyfikowanych w paragrafie 205	2 586 674,0		2 036 238,3	1 864 227,3	72,1	x	91,6
1.4.	Rozdział 01095 – Pozostała działalność	2 101,0	2 744	2 477,7	183,8	8,7	6,7	7,4
	§ 4390 – Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii – BAB	156,9			183,8	117,1	x	x
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	13 374,5	13 980	14 135,8	14 128,5	105,6	101,1	99,9
2.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	13 374,5	13 980	14 135,8	14 128,5	105,6	101,1	99,9
	§ 4020 – Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej – BAB	8 668,0		9 100,7	9 100,1	105,0	x	100,0
3.	Dział 752 – Obrona narodowa	17,0	19	19,0	14,5	85,3	76,3	76,3
3.1.	Rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne	17,0	19	19,0	14,5	85,3	76,3	76,3
	§ 4300 – Zakup usług pozostałych – BAB	17,0			14,5	85,3	x	x
III.	Część 35 – Rynki rolne	438 049,1	450 007	582 912,2	556 952,9	127,1	123,8	95,5
1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	22 847,5	24 637	24 941,7	24 721,6	108,2	100,3	99,1
1.1.	Rozdział 01023 – Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych	20 489,6	21 719	21 868,7	21 846,2	106,6	100,6	99,9
	§ 4020 – Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	9 462,5		10 030,1	10 022,0	105,9	x	99,9
1.2.	Rozdział 01095 – Pozostała działalność	2 357,9	2 918	3 073,0	2 875,4	121,9	98,5	93,6
	§ 4300 – Zakup usług pozostałych – BAB	2 231,0			2 538,9	113,8	x	x
2.	Dział 500 – Handel	408 060,9	417 860	550 460,5	524 750,6	128,6	125,6	95,3
2.1.	Rozdział 50002 – Agencja Rynku Rolnego	408 060,9	417 860	550 460,5	524 750,6	128,6	125,6	95,3
	§ 2800 – Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	229 205,1		216 604,0	210 780,4	92,0	x	97,3
3.	Dział 750 – Administracja publiczna	7 110,7	7 473	7 473,0	7 469,2	105,0	99,9	99,9
3.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	7 110,7	7 473	7 473,0	7 469,2	105,0	99,9	99,9
	§ 4020 – Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej – BAB	5 244,8		5 449,1	5 449,0	103,9	x	100,0
4.	Dział 752 – Obrona narodowa	30,0	37	37,0	11,5	38,3	31,1	31,1
4.1.	Rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne	30,0	37	37,0	11,5	38,3	31,1	31,1
	§ 4300 – Zakup usług pozostałych – BAB	30,0			11,5	38,3	x	x

Dane na podstawie rocznych sprawozdań Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa z wyszczególnionymi znaczącymi dla rozdziału paragrafami klasyfikacji budżetowej.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2016 znowelizowana 20 października i 15 grudnia 2016 r.

Załącznik 3. Zatrudnienie i wynagrodzenia w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2015 r.			Wykonanie 2016 r.			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		osób ²⁾	tys. zł	zł	osób ²⁾	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem części 32, 33, 35 wg statusu zatrudnienia³⁾		3 976	228 067	4 780	3 985	240 582	5 031	105,2
1.	Część 32 – Rolnictwo	3 630	202 381	4 646	3 628	213 265	4 899	105,4
1.1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	874	49 110	4 682	875	53 582	5 103	109,0
1.1.1.	Rozdział 01011 – Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza 01	516	25 635	4 140	518	26 978	4 340	104,8
1.1.2.	Rozdział 01019 – Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt 01	83	6 018	6 042	82	6 327	6 430	106,4
1.1.3.	Rozdział 01021 – Główny Inspektorat Weterynarii	101	6 817	5 625	103	8 644	6 994	124,3
	01	3	130	3 611	3	166	4 611	127,7
	02	3	389	10 806	3	639	17 750	164,3
	03	95	6 298	5 525	97	7 839	6 735	121,9
1.1.4.	Rozdział 01032 – Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa	65	4 125	5 288	66	4 790	6 048	114,4
	01	6	270	3 750	8	552	5 750	153,3
	02	2	262	10 917	3	380	10 556	96,7
	03	57	3 593	5 253	55	3 858	5 845	111,3
1.1.5.	Rozdział 01035 – Graniczne Inspektoraty Weterynarii	109	6 515	4 981	106	6 843	5 380	108,0
	01	6	159	2 208	6	171	2 375	107,5
	03	103	6 356	5 142	100	6 672	5 560	108,1
1.2.	Dział 750 – Administracja publiczna	537	50 625	7 856	556	53 308	7 990	101,7
1.2.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	537	50 625	7 856	556	53 308	7 990	101,7
	01	52	2 862	4 587	59	3 515	4 965	108
	02	4	670	13 958	5	888	14 800	106
	03	481	47 093	8 159	492	48 905	8 283	101,5
1.3.	Dział 801 – Oświata i wychowanie	1 911	91 185	3 976	1 877	93 912	4 169	104,9
1.3.1.	Rozdział 80130 – Szkoły zawodowe*	1 901	90 512	3 968	1 867	93 214	4 161	104,9
	01	568	19 855	2 913	558	21 094	3 150	108,1
	N (14)	1 333	70 657	4 417	1 309	72 120	4 591	103,9
1.3.2.	Rozdział 80146 – Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli	10	673	5 608	10	698	5 817	103,7
	01	6	284	3 944	7	334	3 976	100,8
	N (14)	4	389	8 104	3	364	10 111	124,8

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2015 r.			Wykonanie 2016 r.			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		osób ²⁾	tys. zł	zł	osób ²⁾	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.4.	Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	308	11 461	3 101	320	12 463	3 246	104,7
1.4.1.	Rozdz. 85410 – Internaty i bursy szkolne *	308	11 461	3 101	320	12 463	3 246	104,7
	01	185	5 283	2 380	189	5 712	2 519	105,8
	N (14)	123	6 178	4 186	131	6 751	4 295	102,6
2.	Część 33 – Rozwój wsi	102	9 335	7 627	106	9 960	7 830	102,7
2.1.	Dział 750 – Administracja publiczna	102	9 335	7 627	106	9 960	7 830	102,7
2.1.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	102	9 335	7 627	106	9 960	7 830	102,7
	02	0	13	0	1	211	17 583	x
	03	102	9 322	7 616	105	9 749	7 737	102
3.	Część 35 – Rynki rolne	244	16 351	5 584	251	17 357	5 763	103,2
3.1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	189	10 708	4 721	194	11 415	4 903	103,9
3.1.1.	Rozdział 01023 – Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych	189	10 708	4 721	194	11 415	4 903	103,9
	01	5	182	3 033	6	212	2 944	97
	02	3	356	9 889	2	497	20 708	209
	03	181	10 170	4 682	186	10 706	4 797	102
3.2.	Dział 750 – Administracja publiczna	55	5 643	8 550	57	5 942	8 687	101,6
3.2.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	55	5 643	8 550	57	5 942	8 687	101,6
	02	0	0	0	1	99	8 250	x
	03	55	5 643	8 550	56	5 843	8 695	101,7

¹⁾ Zgodnie z przepisami § 20 pkt 11 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa stanowiącej załącznik nr 37 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy (§ 401–405 oraz § 406 dla funkcjonariuszy Służby Celnej, a dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tylko w zakresie dotyczącym nagród i zapomóg i § 407 klasyfikacji budżetowej).

²⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

³⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej. Symbole wykazane w powyższej tabeli dotyczą: 01 – osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń, 02 – osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe, 03 – członkowie korpusu służby cywilnej, 14 – nauczyciele zatrudnieni w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej.

Załącznik 4. Wydatki budżetu środków europejskich w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne

Lp.	Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa budżetowa na 2016 r. ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem części 32, 33, 35, z tego:		16 193 032	11 459 856	25 256 093	24 702 986,8	152,6	215,6	97,8
1.	Część 32 – Rolnictwo	1 950,1	5 442,0	5 442,0	1 599,8	82,0	29,4	29,4
1.1.	Dział 801 – Oświata i wychowanie	1 950,1	5 442,0	5 442,0	1 599,8	82,0	29,4	29,4
1.1.1.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	1 667,8	0,0	0,0	0,0	0,0	x	x
1.2.1.	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020	163,6	5 442,0	4 896,9	1 599,8	977,9	29,4	32,7
1.3.1.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2007–2013	118,7	0,0	0,0	0,0	x	x	x
1.4.1.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020	0,0	0,0	545,1	0,0	x	x	x
2.	Część 33 – Rozwój wsi	15 728 249,6	11 245 434,0	24 112 349,0	23 568 826,0	149,9	209,6	97,7
2.1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	15 728 249,6	11 245 434,0	24 112 349,0	23 568 826,0	149,9	209,6	97,7
2.1.1.	I filar Wspólnej Polityki Rolnej (ARiMR)	15 049 284,9	9 402 547,0	21 515 378,0	21 230 990,8	141,1	225,8	98,7
2.1.2.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020	678 964,7	1 842 887,0	2 596 971,0	2 337 835,2	344,3	126,9	90,0
3.	Część 35 – Rynki rolne	462 832,1	208 980,0	1 138 302,0	1 132 561,0	244,7	541,9	99,5
3.1.	Dział 500 – Handel	462 832,1	208 980,0	1 138 302,0	1 132 561,0	244,7	541,9	99,5
3.1.1.	I filar Wspólnej Polityki Rolnej (ARR)	462 832,1	208 980,0	1 138 302,0	1 132 561,0	244,7	541,9	99,5

Dane na podstawie rocznych sprawozdań budżetowych, tj. Rb-28UE sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację WPR oraz Rb-28UE WPR sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2016 znowelizowana 20 października i 15 grudnia 2016 r.

Załącznik 5. Rozliczenie budżetu środków państwa i budżetu środków europejskich z uwzględnieniem kwot przekazanych w 2016 r. i dokonanych zwrotów w 2017 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Budżet państwa	Budżet środków europejskich	Razem (3+4)
		w tys. zł		
1	2	3	4	5
1.	Plan według ustawy budżetowej na 2016 r.	4 434 600,0	11 459 856,0	15 894 456,0
2.	Zwiększenia/zmniejszenia (saldo zmian)	1 105 289,7	13 796 237,0	14 901 526,7
3.	Plan po zmianach na 2016 r.	5 539 889,7	25 256 093,0	30 795 982,7
4.	Wykonanie wydatków ogółem według rocznych sprawozdań budżetowych, w tym:	5 091 604,2	24 702 986,8	29 794 591,0
4.1.	Rozdział 01027 – ARiMR	3 415 449,2	23 568 826,0	26 984 275,2
4.2.	Rozdział 50002 – ARR	524 750,6	1 132 561,0	1 657 311,6
5.	Różnica (3–4)	448 285,5	553 106,2	1 001 391,7
6.	Blokady planowanych wydatków dokonane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	352 168,8	547 200,7	899 369,5
7.	Zwroty niewykorzystanych środków po dniu 31 grudnia 2016 r. do dnia 1 lutego 2017 r.	85 035,3	2 040,7	87 076,0
8.	Brak zasileń, w tym dla ARiMR i ARR na realizację I filara WPR, PROW 2014–2020, z braku zapotrzebowań na środki od tych agencji	11 081,4	3 864,8	14 946,2
9.	Bilans (1+2 –4 –6 –7 –8)	0,0	0,0	0,0

Załącznik 6. Kalkulacja oceny ogólnej w części w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne

Oceny wykonania budżetu w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne dokonano stosując kryteria⁷¹ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2016 roku⁷².

Część 32 – Rolnictwo⁷³

Wydatki (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich): 916.777 tys. zł

Łączna kwota G: 916.777 tys. zł (kwota wydatków)

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 1$

Nieprawidłowości w wydatkach: nie wystąpiły

Ocena częściowa wydatków: (5) pozytywna

Wynik końcowy Wk: $5 \times 1 = 5$

Część 33 – Rozwój wsi

Dochody: 1.096.095,9 tys. zł

Wydatki (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich): 27.188.300,3 tys. zł

Łączna kwota G: 28.284.396,2 tys. zł (kwota dochodów + kwota wydatków)

Waga dochodów w łącznej kwocie: $Wd = D : G = 0,0388$

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 0,9612$

Nieprawidłowości w dochodach: nie wystąpiły

Ocena częściowa dochodów: (5) pozytywna

Nieprawidłowości w wydatkach: nie wystąpiły

Ocena częściowa wydatków: (5) pozytywna

Wynik końcowy (Wk): $5 \times 0,0388 + 5 \times 0,9612 = 5$

Część 35 – Rynki rolne⁷⁴

Wydatki (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich): 1.689.513,9 tys. zł

Łączna kwota G: 1.689.513,9 tys. zł (kwota wydatków)

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 1$

Nieprawidłowości w wydatkach: nie wystąpiły

Ocena częściowa wydatków: (5) pozytywna

Wynik końcowy Wk: $5 \times 1 = 5$

⁷¹ Kryteria zamieszczone są na stronie <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

⁷² Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>

⁷³ Zgodnie z założeniami kontroli wykonania budżetu państwa nie były badane dochody części 32 – Rolnictwo, a zatem nie dokonywano w tych częściach oceny częściowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględniono wagi dochodów.

⁷⁴ Zgodnie z założeniami kontroli wykonania budżetu państwa nie były badane dochody części 35 – Rynki rolne, a zatem nie dokonywano w tych częściach oceny częściowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględniono wagi dochodów.

Załącznik 7. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Minister Rozwoju i Finansów
6. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
7. Rzecznik Praw Obywatelskich
8. Sejmowa Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi
9. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
10. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
11. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi